

#2 JULI 2026

OPLINIE

AFMP
LEDENMAGAZINE

DEFENSIE EN BONDEN

komen tot av-resultaat
2026-2028

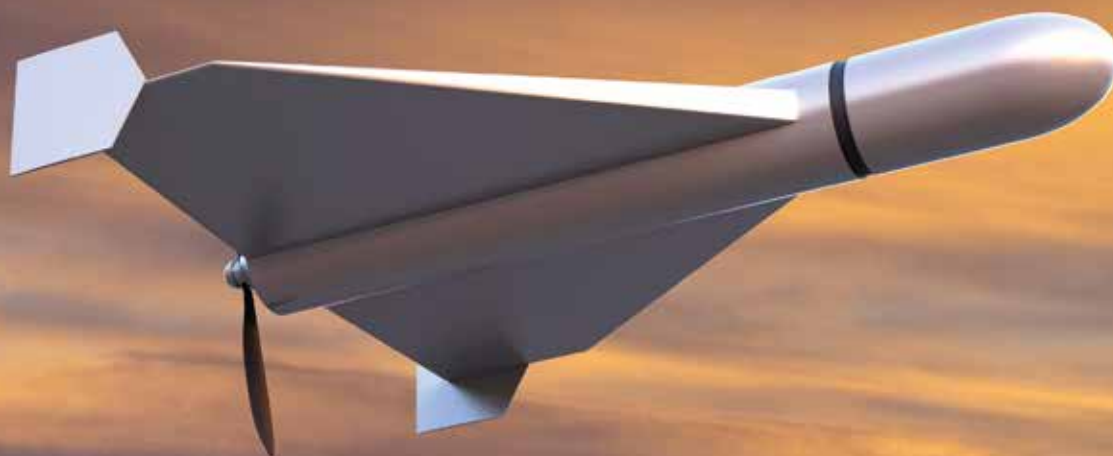

EXTRA TREDEN

voor AFMP-lid

HET GESPREK OPENEN

over psychische
problemen

COMMANDANT TASK
FORCE DRONES:

‘DRONES DOMINEREN HET STRIJDTONEEL’

CONSTRUCTIEF SAMENWERKEN

ANNO 2026 zijn er helaas nog steeds diverse oorlogen en conflicten gaande in de wereld. Ik koester de hoop dat in landen als Oekraïne snel de vrede terugkeert, zodat de mensen daar in alle rust en vrijheid hun leven weer kunnen oppakken. In de basis begint iedere vorm van vrede met in gesprek blijven met elkaar en met het oplossen van problemen door het uitwisselen van argumenten in plaats van het aangaan van een verbaal of fysiek gevecht.

Door oog te hebben voor de mensen in jouw eigen omgeving kun jijzelf een steentje bijdragen aan een solidaire samenleving. In jouw straat woont misschien wel iemand die een helpende hand of een luisterend oor kan gebruiken. Deze individuele aandacht is van onschatbare waarde. Dit geldt niet alleen in onze persoonlijke levenssfeer, maar in de gehele Nederlandse samenleving én in de samenwerking tussen Defensie en de bonden.

De druk op Defensie is groot. Om de operationele gereedheid van de krijgsmacht te kunnen blijven borgen, moet de inzetbaarheid van het defensiepersoneel worden vergroot. Dit vraagt niet alleen om langetermijninvesteringen, maar ook om directe actie om de basis van de defensieorganisatie op orde te krijgen. Het behoud van ervaren medewerkers is hierbij minstens zo belangrijk als het aantrekken van nieuwe collega's. De kennis en ervaring van eerstgenoemde collega's zijn onmisbaar voor Defensie.

De AFMP blijft meedenken over de groei en ontwikkeling van Defensie. Juist in een tijd waarin Defensie voor enorme uitdagingen staat, vinden wij het belangrijk om constructief samen te werken met Defensie en de andere bonden. Wij blijven het gesprek met hen aangaan, ook als onze onderlinge standpunten uiteenlopen. Militairen zelf kunnen niet collectief voor hun eigen belangen opkomen en daarom is onze rol als vakbond zo belangrijk. De rol van de medezeggenschap is net zo cruciaal. De medezeggenschap levert een bijdrage aan het verbeteren van de bedrijfsvoering en moet alle ruimte krijgen om haar werk goed te doen. Daar horen ook de bescherming van de MC-leden en misschien wel een betere inbedding van MC-functies binnen de organisatie bij.

Mooi nieuws is dat Defensie en de bonden het op 23 juni eens werden over nieuwe arbeidsvoorwaardenafspraken voor

defensiemedewerkers vanaf 1 september 2026. Bij het ter perse gaan van deze OpLinie is onze achterbanraadpleging rond dit arbeidsvoorwaardenresultaat 2026-2028 nog gaande. Hierbij gaan onze kaderleden op de werkvloer na hoe jij en je collega's hierover denken. Aan de hand van deze peiling en de uitslag van onze op 9 juli gesloten enquête besluiten we of we hiermee akkoord gaan. Als de meerderheid van de centrales instemt, dan is het arbeidsvoorwaardenakkoord 2026-2028 per 1 september van kracht.

Wij spannen ons niet alleen in voor goede arbeidsvoorwaarden voor onze leden, maar blijven ook aandacht besteden aan onze veteranen. Zo hield ik op 20 juni een toespraak tijdens de jaarlijkse Veteranendag Land van Cuijk in Oorlogsmuseum Overloon. Dit deed ik niet alleen als AFMP-voorzitter, maar ook als veteraan. Door mijn ontmoetingen met medeveteranen in Overloon kwam ik eens te meer tot het besef hoe belangrijk het is om de jeugd deelgenoot te maken van hun verhalen. Zij zijn opgegroeid in een wereld zonder oorlog en ervaren vrijheid hierdoor als een vanzelfsprekendheid. Verhalen van veteranen over de offers die zij voor onze vrede en veiligheid hebben gebracht, kunnen jongeren bewust maken van belangrijke maatschappelijke waarden zoals solidariteit, verantwoordelijkheid en de bescherming van onze democratische rechtstaat.

Tot slot wens ik iedereen een ontspannen zomervakantie toe. Ik hoop dat we na deze vakantie vol nieuwe energie kunnen blijven werken aan een toekomstbestendige defensieorganisatie.

Ruud Bergsma
voorzitter AFMP

06
**INS & OUTS VAN
AV-RESULTAAT 2026-2028**

→ Tijdens het Sectoroverleg Defensie (SOD) op 23 juni kwamen Defensie en de bonden tot een onderhandelaarsresultaat over nieuwe arbeidsvoorwaardenafspraken voor defensiemedewerkers. Zij werden het eens over een looptijd van 1 september 2026 tot en met 31 augustus 2028, een loonsverhoging van 6,5% vanaf 1 september 2026 en een loonsverhoging van 2% per 1 januari 2028. Bij het ter perse gaan van dit blad is onze achterbanraadpleging hierover nog gaande. Wij delen met jou de ins & outs van het arbeidsvoorwaardenresultaat 2026-2028.

28
**EUROPESE DEFENSIEAANPAK
GESPREKSONDERWERP
BIJ AV EUROMIL**

→ Onlangs vond in Stockholm de 133e Algemene Vergadering plaats van EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen en Vakbondsorganisaties waarbij de AFMP en de MARVER zijn aangesloten. Belangrijke discussiethema's tijdens deze AV waren de grillige geopolitieke situatie in de wereld en het toenemende belang van militaire inzet en van een integrale Europese defensieaanpak.

14
**MILITAIR
ANESTHESIEMEDEWERKER
LUISA BONANNO
LIEP PTSS OP**

→ Tussen 2002 en 2020 ging militair anesthesiemedewerker Luisa Bonanno tien keer op uitzending naar oorlogsgebieden. Door haar pittige ervaringen tijdens deze uitzendingen liep zij PTSS op. Wij spraken met Luisa over haar boek 'Verborgen achter maskers. Tien uitzendingen, één gevecht', waarin zij lezers deelgenoot maakt van deze ervaringen.

08
**'DOMINANTIE VAN
DRONES OP HET
STRIJDTONEEL IS
FLINK TOEGENOMEN'**

→ Volgens brigadegeneraal Joland Dubbeldam, commandant van de Task Force Drones, is de dominantie van drones en counterdrones op het moderne strijdtoneel de laatste jaren flink toegenomen. "De vier oorlogsjaren in Oekraïne onderstrepen dit," benadrukt hij in een uitgebreid interview.

EN VERDER

- 04** Bondig – Werk en inkomen
- 17** Jaaroverzicht 2025
gepresenteerd tijdens 53e BV
- 18** Pensioenambassadeur
Paul Engelbertink over nieuw
pensioenstelsel
- 21** Bondig – Vereniging
- 24** Op visite bij AFMP-jubilaris
Louis de Matter
- 26** Mentale gezondheid verdient
blijvende aandacht
- 30** Puzzel
- 32** Contact met de AFMP
- 34** Katern Ledenvoordeel FNV
- 36** Uit de praktijk: twee extra
treden voor AFMP-lid

COVER Militaire drones tegen de achtergrond van een zonsondergang. Bron: iStock.

HET VOLGENDE VERENIGINGSBLAD verschijnt in oktober. Kopy aanleveren is mogelijk tot en met 25 september 2026.

TIJDELIJKE RVU-REGELING VOOR BURGERMEDEWERKERS

→ Voor burgermedewerkers die structureel belastende werkzaamheden zoals het draaien van nachtdiensten verrichten, hebben Defensie en de bonden onlangs een tijdelijke Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) afgesproken. Deze in 2026 geldende regeling is bedoeld als overbrugging naar 2027, het jaar waarin zij willen komen tot een definitieve RVU-regeling. Het kabinet bepaalde een tijd geleden dat RVU-regelingen vanaf dit jaar gericht moeten worden ingezet voor werknemers die door de zwaarte

van hun werk niet gezond kunnen doorwerken tot de AOW-leeftijd.

Naar aanleiding hiervan concludeerden Defensie en de bonden dat de tot en met 2025 geldende RVU-regeling voor burgermedewerkers niet kon worden voortgezet. Bij deze regeling werd namelijk niet gekeken naar hun specifieke werkzaamheden, maar alleen naar de toelagen die zij hadden. ■

Scan de
QR-code voor het
volledige bericht.

REGELING REÛNIEFACILITEITEN DEFENSIE GEPUBLICEERD

→ De nieuwe Regeling reüniefaciliteiten Defensie is definitief van kracht. Na de recente publicatie in de Staatscourant vervangt deze de vorige regeling reüniefaciliteiten veteranen, oorlogs- en dienstslachtoffers en postactieven.

De nieuwe regeling biedt ruimere reüniefaciliteiten.

De laatste afspraak waarover overeenstemming werd bereikt, is om de in het arbeidsvoorwaardenakkoord 2024 vastgelegde tegemoetkoming in de kosten van een reünie van €22 per persoon jaarlijks op 1 juli te indexeren. Met een terugwerkende kracht tot deze datum wordt dit normbedrag in 2025 voor het eerst geïndexeerd. Dit komt neer op €23,02. ■

Scan de
QR-code voor het
volledige bericht.

HEB JE JOUW STRUCTURELE TOELAGEN ONTVANGEN IN DE VAKANTIE?

→ Krijg je in de maanden na jouw vakantie minder loon? Dan kan het zijn dat jouw werkgever een aantal toelagen heeft stopgezet gedurende de door jou genoten vakantieweken. De duiktoelage, het vlieggeld, de toelage munitieruimen en de oefentoeelage zijn voorbeelden van deze toelagen. Als je één van deze toelagen in ten minste acht maanden in het jaar ontving, dan moeten deze ook in jouw vakantie worden uitbetaald. Denk je dat dit bij jou onterecht niet is gebeurd? Mail dan de gevraagde stukken naar onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@afmp.bl. Vervolgens kunnen wij beoordelen of jouw toelage(n) inderdaad dienen te worden doorbetaald. ■

UPDATE ROND OVERGANG VAN OPLEIDINGSTABEL NAAR SALARISTABEL

→ De AFMP informeert jou geregeld over het sinds 1 januari 2023 geldende salarissysteem. In dit bericht besteden we aandacht aan het overgangsmoment van de opleidingstabel naar de salaristabel. Dit moment is belangrijk. Hierdoor wordt namelijk jouw klikmaand bepaald en ga je meer verdienen. De overgang van de opleidings- naar de salaristabel vindt plaats na de afronding van het algemene deel van de initiële opleiding. Wat precies onder het algemene deel van de initiële opleiding valt, verschilt per opleiding. Soms is de AMO voldoende. Het kan echter voorkomen dat aanvullende opleidingen vereist zijn. Minder bekend is dat bij de genoemde overgang rekening moet worden gehouden met opleidingsvertraging die buiten jouw schuld is ontstaan. De inschaling in de salaristabel vindt dan plaats onder aftrek van de opgelopen vertraging. Daarom moet een datum met terugwerkende kracht worden vastgesteld.

Denk jij dat je voor een eerdere plaatsing in de salaristabel in aanmerking komt? Neem dan via e-mail (ib@afmp.nl) contact op met onze afdeling individuele belangenbehartiging. ■

GA JE UIT DIENST EN KRIJG JE NOG VAKANTIE-UREN UITBETAALD?

→ Ga je uit dienst en kun je nog rekenen op de uitbetaling van vakantie-uren? Dan adviseren wij jou om bezwaar te maken tegen de loonstrook waarop deze uren zichtbaar zijn. Wij kunnen dit bezwaar voor jou oppakken. Alweer een hele tijd erkent Defensie dat het werkgeversdeel van de pensioenpremie en het financiële voordeel van de eigen ziektekostenverzekering voor militairen en de WUL in het vakantieloon moeten worden meegenomen. De uitvoering is echter nog steeds niet rond. Daarom moet je tijdig – dat wil zeggen binnen zes weken – bezwaar maken. Wil je dat wij dit voor jou doen? Stuur dan een mailtje naar de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@afmp.nl. ■

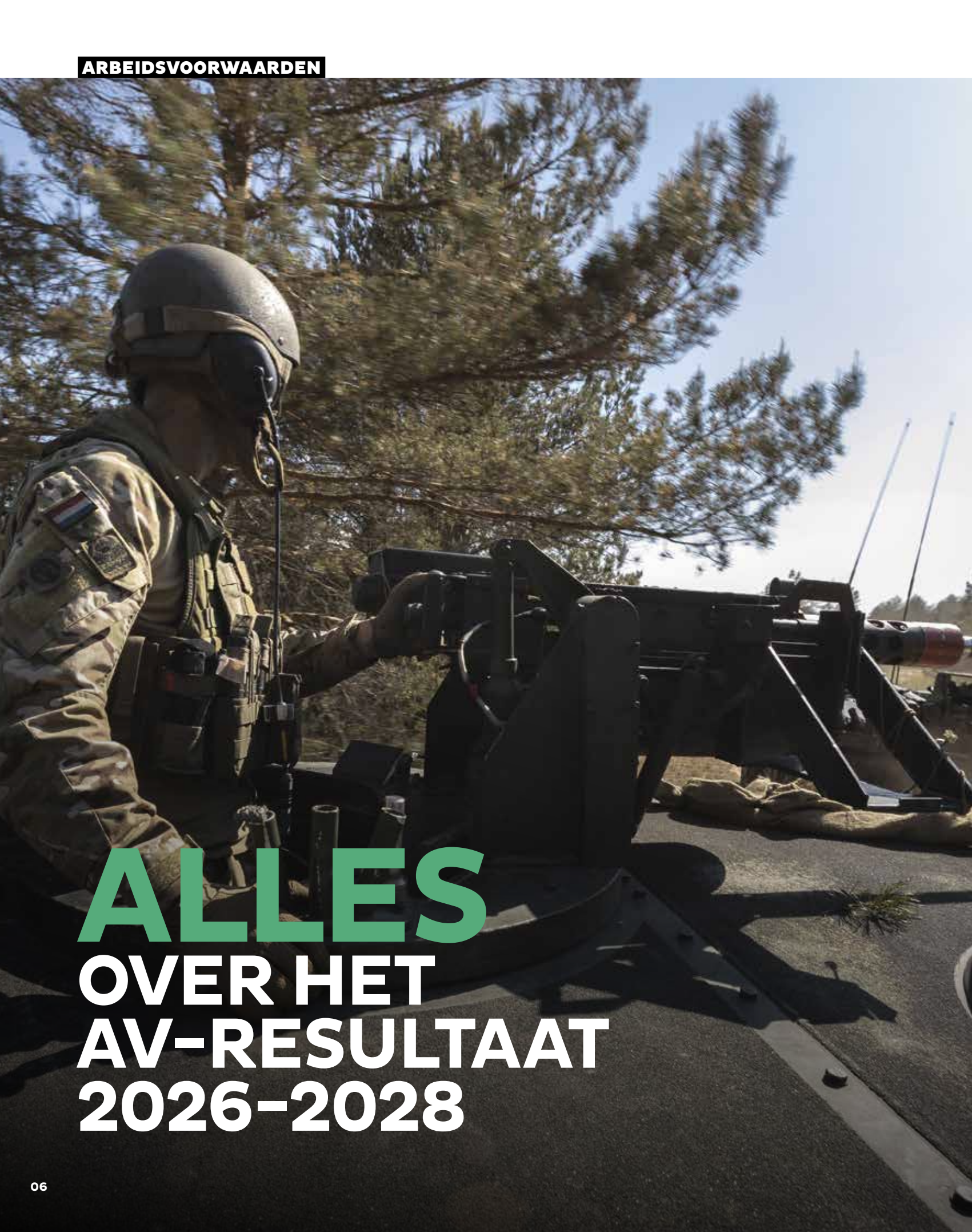
NIEUWE SPELREGELS VOOR OPCO'S VAN KRACHT

→ De nieuwe spelregels voor OPCO's als militairen willen overstappen naar een ander krijgsmachtdeel zijn definitief van kracht. Deze spelregels staan in de gezamenlijk door Defensie en de bonden vastgestelde nota 'Wijziging van bestemming en OPCO-indeling militair personeel' die inmiddels ten uitvoer wordt gebracht. De uit 2019 afkomstige nota op dit gebied die OPCO's de vrijheid bood om de regels naar eigen inzicht te interpreteren is verleden tijd. We hopen dat de spelregels in de nieuwe nota zullen zorgen voor een probleemloze overstap van militairen naar een ander OPCO. Het belang van de militair die van krijgsmachtsdeel wil

wisselen staat nu voorop. In de nota staat omschreven welk proces moet worden doorlopen als hij of zij deze wens heeft. ■

Scan de QR-code voor de nieuwe nota.

ALLES OVER HET AV-RESULTAAT 2026-2028

Tijdens het Sectoroverleg Defensie (SOD) op 23 juni 2026 bereikten Defensie en de bonden een onderhandelaarsresultaat over nieuwe arbeidsvoorwaardenafspraken voor defensiemedewerkers. Zij werden het onder andere eens over een looptijd van 1 september 2026 t/m 31 augustus 2028, een loonsverhoging van 6,5% vanaf 1 september 2026 en een loonsverhoging van 2% per 1 januari 2028. Bij het ter perse gaan van deze OpLinie is onze achterbanraadpleging hierover nog in volle gang. Onze kaderleden gaan op de werkvloer na wat jij en je collega's van alle afspraken vinden. Aan de hand van deze peiling en de uitslag van de op 9 juli afgesloten enquête besluiten we of we akkoord gaan. Als de meerderheid van de centrales instemt, dan is het arbeidsvoorwaardenakkoord 2026-2028 vanaf 1 september 2026 van kracht.

Naast de in de inleiding genoemde looptijd en loonsverhogingen spraken de sociale partners af om in oktober 2026, in januari 2027 én in januari 2028 een eenmalige uitkering te verstrekken aan drie categorieën medewerkers.

- **Categorie 1:** burgermedewerkers tot en met schaal 6 en militairen t/m sergeant-majoor/sergeant KM
- **Categorie 2:** burgermedewerkers in schaal 7 tot en met 11 en militairen AOO/sergeant-majoor KM t/m majoor
- **Categorie 3:** burgermedewerkers vanaf schaal 12 én militairen vanaf luitenant-kolonel.

Deze categorieën ontvangen respectievelijk een eenmalige uitkering van 1100, 900 en 800 euro bruto.

ANDERE AFSPRAKEN

Verder zijn o.a. afspraken gemaakt over:

- een verhoging van de Toelage Onregelmatige Dienst (TOD) voor militairen van 14 naar 16,50 euro per uur vanaf 1 september 2026 en 17,25 euro per 1 januari 2027. Vanaf 1 januari 2028 volgt laatstgenoemd uurtarief de loonontwikkeling;
- een verhoging van de reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer van 23 naar 25 cent per kilometer met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2026 en dezelfde verhoging voor dienstreizen per 1 september van dit jaar;
- een uitbreiding van het Individueel Keuzebudget (IKB) voor actieve defensiemedewerkers, waaronder bijvoorbeeld het jaarlijks kunnen uitruilen van een DUO-studieschuld;
- de keuzemogelijkheid om vrijwillig maximaal twee jaar langer door te werken voor militairen die vallen onder de nieuwe diensteinderegeling (nDER) & de optie voor militairen die onder de oude diensteinderegeling (oDER) vallen om op vrijwillige basis door te werken tot een moment tussen het oDER-leeftijdsonslagmoment of het nDER-leeftijdsonslagmoment;
- de verbetering van de consignatievergoeding voor burgermedewerkers en de bijbehorende uitbetalingssystematiek, zodat iedereen, ongeacht de schaal, eenzelfde vast uurbedrag krijgt;
- een aanvullende vergoeding in de vorm van een toelage voor burgermedewerkers die na hun 55e jaar vrijwillig besluiten om toch te blijven werken in nachtdiensten. Deze toelage ontvangen zij naast de TOD;

VOORLOPIGE PLANNING IN AANLOOP NAAR MOGELIJK AKKOORD

Bij het ter perse gaan van deze OpLinie is onze achterbanraadpleging over het av-resultaat 2026-2028 nog gaande. Als AFMP-lid kon je tot 9 juli jouw mening hierover geven via onze enquête. Aan de hand van de enquêteresultaten én een uitgebreide rondvraag van onze kaderleden bij collega's op de werkvloer besluiten we of we akkoord gaan met dit resultaat, dat we tijdens een bijeenkomst op 15 juli in Amersfoort ook nog met hen bespreken. Als jullie je in meerderheid achter het resultaat scharen en uiteindelijk de meerderheid van de centrales instemt, dan kunnen Defensie en de bonden tijdens het Sectoroverleg Defensie (SOD) op 17 juli het av-akkoord 2026-2028 ondertekenen. Deze voorlopige planning staat of valt echter met de mening van jou en je collega's hierover.

- vijf dagen extra rouwverlof voor defensiemedewerkers die zij binnen twaalf maanden na de uitvaart van eerstegraads familieleden en kleinkinderen kunnen inzetten;
- de mogelijkheid voor defensiemedewerkers om de collectieve vrije dag tweede pinksterdag om te zetten in een individueel inzetbare keuzeverlofdag, waarbij op de eerstgenoemde dag de aanspraak op de zogeheten ZZF-vergoeding vervalt. ■

Scan deze QR-code voor het volledige arbeidsvoorwaardenresultaat 2026-2028!

Brigadegeneraal Joland
Dubbeldam, commandant
van Task Force Drones:

‘DRONES

ZIJN NIET MEER WEG TE DENKEN VAN HET MODERNE STRIJDTONEEL’

Door de oorlog in Oekraïne lijkt iedereen ervan doordrongen dat drones vandaag de dag het slagveld dicteren. Om deze realiteit het hoofd te kunnen bieden, moeten operationele vaardigheden bij de inzet en de bestrijding van drones uiterlijk in 2028 zijn verankerd binnen de hele landmachtorganisatie. Dit is de belangrijkste missie van de in april 2025 opgerichte Task Force Drones. Ruim een jaar na dato is dankzij de inspanningen van deze taskforce de nodige vooruitgang geboekt op dronegebied. Zo gingen onlangs na een relatief snel verlopen reorganisatietraject de eerste extra drone- en counterdronespecialisten aan de slag bij gevechtseenheden van de Landmacht.

OVER DE ACTUELE

stand van zaken rondom drones spreekt OpLinie met brigadegeneraal Joland Dubbeldam. Het afgelopen jaar werd hij aangesteld als commandant van deze op de Luitenant-kolonel Tonnetkazerne in 't Harde gevestigde taskforce. Onder zijn bezielende leiding jaagt deze inmiddels 16-koppige taskforce de nieuwste droneontwikkelingen aan. De zogeheten Unmanned Aircraft Systems (UAS) en Counter-UAS, ofwel onbemande systemen om vijandelijke drones uit te schakelen, worden de komende jaren breed geïmplementeerd binnen de Landmacht.

Hoe & waarom is in april 2025 de Task Force Drones in het leven geroepen?

"Eind 2024 vroeg de commandant Landstrijdkrachten, luitenant-generaal Jan Swillens, mij om als commandant leiding te gaan geven aan deze nieuw te vormen taskforce. Hij constateerde een contrast tussen hoe het gevecht in Oekraïne met drones wordt gevoerd en hoe zijn eigen eenheden binnen de Landmacht zijn ingericht. Hij vroeg me om dit gat met de taskforce te dichten.

Dat resulteerde in twee duidelijke opdrachten. De eerste opdracht was om er binnen maximaal drie jaar voor te zorgen dat wij als Landmacht kunnen overleven in de heftige omstandigheden zoals we die nu zien in Oekraïne. Dit land wordt nog altijd geconfronteerd met een enorme dreiging aan

vijandelijke drones. De versterking van de Landmacht door de inzet van drones vormde de tweede opdracht. Een vraag waarop we bijvoorbeeld een antwoord moesten formuleren was hoe de diverse vakgroepen, zoals de infanterie en de artillerie, hiermee slagkrachtiger kunnen worden gemaakt. Drones zijn natuurlijk geen nieuw fenomeen. Deze bestaan al heel lang. De dominantie van drones en counterdrones in het gevechtssveld is de laatste jaren echter exponentieel toegenomen. De vier oorlogsjaren in Oekraïne onderstrepen dit."

Op welke manier benadrukt de strijd in Oekraïne de noodzaak voor onze krijgsmacht om te investeren in het werken mét en tegen onbemande systemen?

"Een groot deel van de verliezen voor de Oekraïense strijdkrachten blijken te worden veroorzaakt door drones. 70 tot 80 procent van de slachtoffers valt door drones, vooral door relatief kleine onbemande systemen in de eerste 20 tot 30 kilometer van het front. Dit noemen we de *death zone*. Door de razendsnelle ontwikkelingen op dronegebied is het gevechtssveld niet alleen gevaarlijker, maar ook transparanter geworden. In het verleden konden militairen

nog terugvallen op gevechtselementen als dekking en verrassing, maar de grootschalige inzet van drones maakt dit lastiger. Je weet nu continu wat je tegenstanders doen, maar nog veel belangrijker is dat zij dit ook van jou weten. Dit betekent dat ook wij anders moeten gaan opereren. Oekraïne doet constant ervaringen op met drones en die ervaringen delen zij met ons. Een aantal Oekraïense militairen geeft hierover voorlichting in ons land. Deze kennisuitwisseling is voor ons heel waardevol. De hierdoor geleerde lessen vormen de basis van ons plan om in een drone-intens gevechtssveld te kunnen overleven en succesvol te kunnen zijn."

Hoe ging de taskforce precies aan de slag?

"Gezien de gestelde termijn van drie jaar hebben we geen tijd om een uitgebreide studie te verrichten naar de nieuwste droneontwikkelingen en om aan het eind van de rit een onderzoeksrapport op te leveren. Daarom werken we op basis van best practises op dronegebied binnen de diverse eenheden, die hun drones nu uit een dronescatalogus bestellen. Verder kijken we natuurlijk naar de strijd met drones in Oekraïne en naar de initiatieven van onze NAVO-partners. Zo reisden we naar een

aantal NAVO-landen om te zien hoe ver zij zijn op dit terrein.

Nadat ik de opdracht had gekregen om de taskforce te formeren, verstuurde ik naar alle geledingen binnen de Landmacht een open uitnodiging voor een dronebriefing. Iedereen die op één of andere manier actief was met drones of counterdrones nodigde ik uit voor deze briefing in de filmzaal van de Generaal Koot-kazerne in Garderen. Ik wilde van hen horen wat er allemaal al op dit gebied gebeurt. Ook vroeg ik een aantal entiteiten, zoals het Grondgebonden Luchtverdedigingscommando in Vredepeel, om iedereen te brieven over hun droneactiviteiten. Ik verwachtte dat er 30 tot 40 mensen op de briefing zouden afkomen, maar uiteindelijk zaten er 140 belangstellenden in de filmzaal. Er was overduidelijk behoefte aan een momentum op dronegebied. Ik was positief verrast door het feit dat ruim 300 mensen bij Defensie zich al langer dagelijks bezighouden met drones en counterdrones. Diverse eenheden zijn bovendien betrokken bij het opleiden en trainen van Oekraïense militairen. Zij hebben hierdoor een goede indruk van wat er allemaal in Oekraïne speelt. Hun best practises vormden een mooie basis voor de verdere implementatie van ons droneconcept.

**'OM DE EXTRA
DRONECAPACITEIT
TE KUNNEN
REALISEREN,
VROEGEN WIJ
DIVERSE EENHEDEN
OM MET ONS MEE TE
SCHRIJVEN AAN
ONS NIEUWE
DRONECONCEPT'**

Op de vraag wat onze taskforce kan toevoegen aan de bestaande droneactiviteiten, kregen wij twee antwoorden. Allereerst gaven de aanwezigen aan dat het cruciaal is om regie te voeren over alle bestaande droneactiviteiten. Zonder deze sturing is elke eenheid namelijk vooral bezig met zijn eigen plannen. Het tweede verzoek dat wij van eenheden kregen was om antwoord te geven op de vraag hoe je van experimenten naar implementeren komt."

Het ontwikkelde droneconcept is inmiddels vertaald naar de praktijk. Uiteindelijk zijn er 1243 nieuwe functies gecreëerd voor extra drone- en counterdronespecialisten bij de gevechtseenheden van de Landmacht. Welke stappen werden hiervoor gezet?

"Om de extra dronecapaciteit te kunnen realiseren en formaliseren, vroegen wij diverse eenheden om met ons mee te schrijven aan ons nieuwe droneconcept. Samen bekeken we welke stappen we moesten zetten op bataljons-, compagnie- en brigadeniveau. Zo maakten we optimaal gebruik van de bestaande kennis en ervaring op het gebied van drones. Deze aanpak was bovendien belangrijk voor het vergroten van het draagvlak voor de totale transformatie.

De collega's die al jarenlang bezig waren met drones, waardeerden het dat hun mening werd gehoord en dat zij zelf hun steentje konden bijdragen aan onze plannen. Vervolgens ging veel werk zitten in de omzetting naar concrete operationele concepten. Hiervoor moesten we onder meer een antwoord formuleren op de vraag hoe je in de praktijk moet opereren met drones en hoe deze zich verhouden tot de andere gehanteerde wapensystemen. We dokterden het vechten met drones en counterdrones volledig uit.

We hanteerden een aanpak waarbij we keken naar iedere laag van de organisatie. We stelden ons de vraag wat individuele militairen en eenheden precies aan drone- en counterdronemiddelen nodig hebben. Om aan de benodigde financiën te komen, formuleerden we een behoeftestelling.

Dit traject liepen we aan in nauwe samenwerking met de andere krijgsmachtsdelen. Hierdoor kreeg de Commandant der Strijdkrachten een goede indruk van de totale dronebehoefte. Uiteindelijk zijn zo alle financiële en conceptuele randvoorwaarden geregeld."

De uitbreiding van de Landmacht met drone- en counterdrone-eenheden gaat gepaard met een flinke reorganisatie en met een bijbehorend traject in het kader van de Uitvoeringsregeling Reorganisaties Defensie (URD). Hoe is dit traject recent verlopen?

"Het was een monnikenwerk om dit traject te doorlopen voor in totaal 1243 nieuwe drone- en counterdronefuncties, verdeeld over de gevechtseenheden van de Landmacht. Dankzij de Defensieonderdeel Medezeggenschapscommissie (DMC, red.) en de vakcentrales boksten we dit echter in drie maanden voor elkaar. In december van het vorig jaar konden de handtekeningen onder het reorganisatieplan worden gezet. Vervolgens zijn eerst 600 nieuwe functies opengesteld. Om een werkpiek bij het creëren van de juiste randvoorwaarden te voorkomen, volgen volgend jaar pas de andere ruim 600 vacatures. In april 2025 zijn de eerste nieuwe drone- en counterdronespecialisten aan de slag gegaan. Ik vind dat het reorganisatietraject behoorlijk snel is verlopen. De oprichting van een eenheid neemt normaal gesproken namelijk vijf tot acht jaar in beslag."

Verwacht je dat alle inmiddels opgestelde vacatures op korte termijn kunnen worden ingevuld?

"Daarvan ben ik overtuigd. Tijdens onze vacaturestelling merkten we de afgelopen tijd dat diverse opleidingen, zoals het ROC, het vmbo en het mbo, veel interesse in drones hebben. Zij willen op korte termijn starten met een droneopleiding. Als wij met hen van gedachten kunnen wisselen over de invulling van zo'n opleiding, dan vergroten we de kans dat jongeren uiteindelijk bij de Landmacht of elders bij Defensie aan de slag gaan. Vanuit het vmbo verwachten we de nodige personele versterking op soldatenniveau en vanuit het mbo op versterking met onderofficieren.

Verder is er een groot aanbod van jonge mensen die bewust kiezen voor het Dienjaar. Ongeveer 20% van de posities bij de nieuwe drone-eenheden is als 'Dienjaarfunctie' gekwalificeerd. Hierbij snijdt het mes aan twee kanten: de drone-eenheden worden goed gevuld en Dienjaarders kunnen rekenen op een boeiende invulling van hun jaar. Het mooie is dat dit allemaal slimme jongens en meiden zijn, die je gemakkelijk kunt opleiden. Vanaf hun zesde jaar hebben zij vaak al volop gegamed. Hierdoor weten zij hoe een controller werkt, waarmee zij ook een drone kunnen besturen.

Om uiteindelijk bij een drone-eenheid aan de slag te kunnen gaan, moeten zij twee soorten opleidingen volgen. Allereerst is dat de vliegvaardigheidsopleiding die wordt verzorgd door het vliegbedrijf van CLAS. Deze opleiding leert hun om drones goed, veilig en volgens de regels door de lucht te laten bewegen. Vervolgens worden zij tactisch opgeleid om gevechtsoperaties met drones te kunnen uitvoeren. Beide opleidingen zijn op dit moment al in volle gang."

Vind je de forse personele investering in drone- en counterdrone-eenheden bij de Landmacht te verantwoorden, gezien de aanhoudende personeelstekorten bij diverse eenheden?

"Jazeker. De mensen die nu initieel de nieuw opgestelde functies vervullen, waren

LANDMACHT

'WAT BETREFT DE IMPLEMENTATIE VAN DRONES

LOPEN WE VOOROP IN DE NAVO'

binnen hun eenheid namelijk al vrijgemaakt om naast hun bestaande functie actief bezig te kunnen zijn met drones. Deze functies worden bovendien voor een groot deel ingevuld door infanteriesoldaten. En bij de infanterie zijn er geen vullingsproblemen. Wat dat betreft concurreren we ook niet met andere functies bij de Landmacht. De moeilijkst in te vullen vacatures zijn die van de specialisten. Hierbij kun je denken aan functies binnen de genie, de verbindingsdienst en de geneeskundige dienst."

Hoe veranderen drones het optreden van brigades?

"Elke brigade wordt op alle niveaus geconfronteerd met twee vragen: hoe bescherm ik mezelf tegen drones én hoe zet ik zelf onbemande systemen in om beter het gevecht te kunnen aangaan? De impact van drones op het slagveld is nauwkeurig omschreven in onze eerste droneconcept. Anderzijds is het belangrijk dat eenheden en individuele militairen deze impact zelf ervaren in de praktijk. Door simulatieoefeningen op een

computer kunnen zij hiervan een goede eerste indruk krijgen. Op dit moment kwantificeren we trouwens welk aandeel drones precies hebben in onze totale gevechtskracht. Dit doen we in samenwerking met onderzoeksinstituut TNO."

Hoe staat Nederland er op dronegebied voor ten opzichte van andere NAVO-landen?

"Onlangs heb ik in de media gezegd dat ons land koploper op dit gebied is binnen de NAVO, maar dat moet ik enigszins nuanceren. Verschillende andere NAVO-landen, waaronder Frankrijk, zijn namelijk ook behoorlijk gevorderd als het gaat om drones. Net als wij zijn zij druk doende met het creëren van extra dronecapaciteit. Dankzij de mate waarin wij in Nederland ons droneconcept integreren met het grote aantal functies voor extra drone- en counterdronespecialisten lopen we wat betreft de implementatie van drones voorop in de NAVO."

Ervaart de taskforce belemmeringen door de grote regeldruk in ons land?

"We ervaren zeker een aantal belemmeringen. Zo worden we geconfronteerd met strenge stikstofregels en met beperkingen op het gebied van vliegruimte, vliegfrequenties en de privacywetgeving in het kader van de AVG. Het is een behoorlijke

uitdaging om voldoende vliegruimtes en frequenties te krijgen om überhaupt te kunnen vliegen. Hopelijk zal de toekomstige Wet op de Defensiegereedheid ons wat meer speelruimte bieden.

Het allerbelangrijkste is dat we naar een situatie toegaan waarin we volop met drones kunnen vliegen. Zoals we dat doen bij andere wapensystemen kijken we ook naar oefenmogelijkheden met drones in het buitenland. Gelukkig bieden landen als Finland, Duitsland en Spanje ons de nodige extra trainingsfaciliteiten. Ik vind dat in de nabije toekomst op elke grote Nederlandse kazerne de mogelijkheid moet bestaan om met drones te kunnen vliegen en om verkenningen te kunnen uitvoeren."

Loopt de totale transformatie volgens planning?

"Naar mijn idee wel ja, maar 'the proof of the pudding is in the eating' zoals de Engelsen dat zo treffend zeggen. Dus misschien moeten we over twee jaar een nieuwe interviewafspraken met elkaar maken om te kunnen beoordelen of onze missie geslaagd is. Toch heb ik geregeld het idee dat alles niet snel genoeg gaat, maar dat is misschien te wijten aan mijn ongeduldige karakter. Ik vind dat er onnodig veel tijd gaat zitten in het verweringsproject bij Defensie om nieuwe drones te kunnen aankopen. Soms denk ik: 'Waarom

Hans Treffers,
sectorhoofd Landmacht van de AFMP:

‘IK KIJK MET VEEL INTERESSE NAAR DE NIEUWSTE DRONE- ONTWIKKELINGEN’

Hans Treffers, sectorhoofd Landmacht van de AFMP, was nauw betrokken bij het reorganisatieplan voor de nieuwe drone- en counterdrone-eenheden bij dit krijgsmachtdeel, toen dat in december 2025 werd aangeboden in het Informeel Overleg Reorganisaties. “Daarvoor was ik vanuit mijn rol als sectorhoofd en door mijn persoonlijke interesse al op de hoogte van het nut en de noodzaak van drones op het slagveld,” benadrukt Hans. “Als oud-militair kijk ik met veel interesse naar de nieuwste ontwikkelingen op dit gebied. Ik luister bijvoorbeeld naar de podcast Veldheren van Peter van Uhm en Mart de Kruif en naar die van Boekestijn en De Wijk waarin drones regelmatig aan bod komen. Hierdoor weet ik welke impact drones op dit moment hebben in de oorlog in Oekraïne en bijvoorbeeld in de oorlog tegen Iran.”

PERSENELE ASPECTEN

In zijn functie van sectorhoofd Landmacht moet Hans zijn enthousiasme naar eigen zeggen enigszins afremmen. “De realisatie en de vorm van de extra dronecapaciteit bij de Landmacht zijn namelijk echt een organisatieaangelegenheid,” verduidelijkt hij. “Vanuit de AFMP houd ik me bezig met de personele aspecten hiervan. Helaas ervaar ik dat de starre manier van financieren en de huidige krapte op het gebied van vastgoed en oefenruimte niet altijd een goede basis vormen voor het effectief opleiden en huisvesten van medewerkers binnen grote nieuwe eenheden, zoals de drone- en counterdrone-eenheden die nu het levenslicht zien bij de Landmacht. Deze problemen doen zich trouwens ook voor binnen bestaande eenheden.”

DUURZAAM BELEID

Hans draagt enkele oplossingen aan om bovengenoemde belemmeringen aan te pakken. “Door belemmeringen bij het inkoopproces is er op dit moment geen goede stroom van belangrijke operationele middelen. De politieke overtuigingskracht ontbreekt helaas om in de inkoopbehoefte te voorzien. Vanuit politiek Den Haag moet stevig worden ingezet op het zorgvuldig onderbouwen en realiseren van extra bouwruimte. De politiek moet niet leunen op eventuele wet- en regelgeving in het kader van de gereedstelling van de krijgsmacht. De focus moet verschuiven van de waan van de dag naar duurzaam financieel beleid. Dit levert de financiële ruimte op die Defensie op de middellange termijn nodig heeft. Meer bouwen bij Defensie is simpelweg noodzakelijk. Op papier een nieuwe organisatie of eenheid bouwen is een snelle eerste stap. Zonder een samenhangend reorganisatieplan en een goed URD-traject ontstaat echter een eenheid zonder de juiste medewerkers, spullen of locatie.” ■

kunnen er niet snel nieuwe drones worden gekocht omdat dit simpelweg nodig is?’ Over het algemeen zijn we goed op koers. Ik blijf echter voorzichtig met mijn voorspellingen. Er moet namelijk nog veel gebeuren, zeker als het gaat om het creëren van de juiste randvoorwaarden. Zo moeten we er rekening mee houden dat onze taskforce niet overal invloed op kan uitoefenen. Als je bijvoorbeeld 500 nieuwe drone- en counterdronespecialisten aan een eenheid toevoegt, dan moeten die op een kazerne natuurlijk ook allemaal een nieuwe werk- en/of overnachtingsplek krijgen. De komende tijd maak ik me dan ook meer zorgen over alle randvoorwaarden dan over het bij elkaar brengen, opleiden en trainen van alle mensen die met drones aan de slag gaan.”

De Landmacht moet binnen drie jaar volledig zijn uitgerust met drones. Denk je, gezien de oplopende internationale spanningen, dat deze termijn ambitieus genoeg is?

“Ik kan in elk geval zeggen dat drones als wapen en als dreiging op het strijdveld niet meer zijn weg te denken en dat iedereen inmiddels weet waartoe deze in staat zijn. Drones hebben de afgelopen jaren een enorme technologische ontwikkeling doorgemaakt en deze ontwikkeling stopt niet. Daarom is het sowieso verstandig om onze missie te volbrengen. Bovendien weet je nooit wat de *next big thing* is als het gaat om moderne wapensystemen. Nu zijn het drones, maar over tien jaar is misschien wel een heel ander modern wapensysteem dominant. Als drones over drie jaar volledig zijn ingebed in de organisatie, dan heft onze taskforce zichzelf op. Op dit moment is hierover nog geen officieel besluit genomen, maar het idee is om dan een centraal drone-commando in te richten. Het is namelijk belangrijk om alle opgebouwde dronekennis niet verloren te laten gaan en om eenheden te blijven helpen bij uitdagingen en problemen op dit terrein. Verder is het cruciaal dat opleidingen en trainingen goed geregeld blijven en dat de samenwerking met de industrie kan worden voortgezet.” ■

Militair anesthesiemedewerker
Luisa Bonanno deelt haar pittige
uitzendervaringen in boek

'IK WIL HET GESPREK OPENEN OVER PSYCHISCHE PROBLEMEN'

GERAAKT door haar persoonlijke relaas, bezochten wij Luisa onlangs thuis in Barendrecht. "Door in mijn boek alles te delen wat ik in mijn nog vrij jonge leven heb meegemaakt, wil ik mensen inspireren en duidelijk maken dat het oké is om niet oké te zijn," benadrukt Luisa aan het begin van ons openhartige gesprek in haar woonkamer. Terwijl het buiten losbarstende onweer haar psychische trauma's door heftige ervaringen in het verleden zichtbaar triggert, vervolgt zij met wat moeite haar relaas. "In het boek vertel ik over mijn ervaringen als militair anesthesiemedewerker tijdens mijn in totaal 10 uitzendingen naar oorlogsgebieden tussen 2002 en 2020 en over de mentale impact die dit tot op de dag van vandaag op mij heeft. Wat dat betreft was het bijbehorende schrijfproces een soort verlengde van de therapie die ik nog altijd volg."

HERKENBAAR VERHAAL

Tijdens een lokale veteranendag in Medemblik waar zij onlangs een presentatie verzorgde, kreeg Luisa van diverse veteranen te horen dat zij, onder meer door schaamte hierover, net als zij lang in ontkennen zijn geweest over hun psychische

klachten na hun uitzendingen. "Zij vertellen dat mijn persoonlijke verhaal hierover heel herkenbaar was. Door het uitbrengen van mijn boek en door hierover presentaties te geven, wil ik het gesprek openen over de mentale gezondheid van militairen, de gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen tijdens uitzendingen bespreekbaar maken en taboes rond PTSS en andere psychische problemen doorbreken."

ERNSTIGE VERWONDINGEN

Luisa speelde al langere tijd met het idee om haar persoonlijke ervaringen vast te leggen in een boek. "Ik wilde namelijk ook een beeld schetsen van mijn werk als anesthesiemedewerker in het ziekenhuis en in de oorlogsgebieden waar ik ben geweest," verduidelijkt zij. "Veel mensen weten namelijk niet wat dit werk precies inhoudt. Een anesthesiemedewerker is de persoon die tot op het laatste moment contact heeft met een patiënt voordat hij of zij een operatie ingaat en die al diens vitale functies, zoals hartslag, bloeddruk en zuurstofgehalte, controleert tijdens een operatie. In het ziekenhuis in Nederland werkte ik in een relatief veilige omgeving, maar tijdens mijn uitzendingen was dat niet zo. Daar was

de werkdruk vaak groot en zag ik ernstige verwondingen en afgerukte ledematen van patiënten die op de operatietafel lagen. Ik maakte tijdens mijn uitzendingen dan ook de nodige heftige dingen mee, zoals raketinslagen in de directe omgeving en het verlies van patiënten en Nederlandse collega's."

ZWAARDERE LAST

Na haar uitzendingen merkte Luisa dat haar ervaringen als een steeds zwaardere last op haar schouders drukten. "Toen mijn man - ook veteraan - ziek werd en leukemie bleek te hebben, stortte mijn zorgvuldig opgebouwde beschermingsmechanisme geleidelijk in," memoreert zij. "Ik werkte keihard en ging daarna dagelijks op en neer naar Utrecht waar hij in het ziekenhuis lag. Dat ritme hield me op de been. Toen hij opknapte, kwamen de beelden van mijn uitzendingen in alle hevigheid terug. Vooral het overlijden van patiënten tijdens mijn uitzendingen bleef me achtervolgen. Ik verwijt mezelf niets. Ik kan mezelf in de spiegel aankijken en zeggen dat ik als militair anesthesiemedewerker goed werk heb geleverd. De beelden van mijn uitzendingen lieten me echter niet meer los."

De redactie van OpLinie las onlangs met veel interesse het boek 'Verborgen achter maskers. Tien uitzendingen, één gevecht' van Luisa Bonanno, sinds 2000 actief als militair anesthesiemedewerker bij Defensie en al jarenlang lid van de AFMP. In dit op 16 april uitgebrachte boek vertelt Luisa op een indringende manier over haar in totaal 10 uitzendingen naar oorlogsgebieden tussen 2002 en 2020, waarvan zeven keer naar Afghanistan. Verder maakt zij lezers deelgenoot van haar worsteling met de beelden, geuren en geluiden van deze uitzendingen die zich nog altijd aan haar opdringen en van de impact van de posttraumatische stressstoornis (PTSS) die zij hieraan overhield.

'IK HEB DE MAZZEL DAT IK EEN DOORTASTENDE HUISARTS HEB, DIE OOK MILITAIR ARTS IS'

ENORME KLAP

De diagnose PTSS die Luisa uiteindelijk op 22 augustus 2023 kreeg van een klinisch psycholoog van het ARQ Centrum '45 ervaaarde zij als 'een enorme klap in haar gezicht'. "Ik heb mijn mentale klachten lang gebagateliseerd, omdat ik als anesthesiemedewerker de poort niet uit was geweest en niet had gevochten," erkent zij. "Het idee dat ik last kon krijgen van psychische klachten stond niet in mijn woordenboek als feitelijk en abstract ingestelde persoonlijkheid. Geleidelijk aan werd het mij echter duidelijk dat ik psychische hulp nodig had."

Bij ARQ Centrum '45 kreeg Luisa binnen een dag de diagnose PTSS. "De intake duurt daar namelijk een hele dag," licht Luisa toe. "Bij de Militair Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ,

red.) in Utrecht heb je meestal een drietal afspraken voordat je deze diagnose krijgt. De mentale klap die ik door de diagnose oplet probeerde ik weg te slikken. Op dat moment groeiden mijn innerlijke worstelingen en mijn twijfels over de toekomst. 'Daar gaat mijn carrière bij Defensie!' was een gedachte die door mijn hoofd ging. Anderzijds was het ook fijn om een diagnose te hebben. Hierdoor kon ik naar de buitenwereld toe woorden geven aan de klachten die ik had. Deze klachten relatieveer ik trouwens nog steeds regelmatig. Uit de woorden van mijn psycholoog maak ik op dat ik hoog scoor op complexe PTSS en dat vind ik confronterend."

BELANGRIJKSTE BOODSCHAP

Op de vraag wat de belangrijkste boodschap is die zij met haar boek wil meegeven, geeft Luisa een uitgebreid antwoord. "Deze boodschap is dat er meer aandacht zou moeten zijn voor militairen die kampen met de mentale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen tijdens hun werk," benadrukt zij. "Verder vind ik het belangrijk om duidelijk te maken dat veteranen met PTSS vaak onterecht negatief in het nieuws komen. Natuurlijk vinden er wel eens excessen met psychisch beschadigde veteranen plaats,

maar ook burgers begaan soms misstappen. Het merendeel van de veteranen neemt gewoon deel aan het arbeidsproces en aan het maatschappelijke leven. Zij zijn psychisch geknakt, maar niet gebroken."

MEER BEGRIP

Luisa hoopt dat veteranen in de toekomst op meer begrip van hun werkgever en hun collega's kunnen rekenen, ondanks het feit dat zij door hun psychische problemen misschien wat anders functioneren en reageren op specifieke situaties. "Ook vind ik dat alle militairen die tijdens een uitzending PTSS hebben opgelopen, in aanmerking moeten komen voor het Draaginsigne Gewonden. Op dit moment voldoen zij vrijwel nooit aan alle criteria hiervoor, waardoor deze erkenning van hun inzet uitblijft. Zelf krijg ik het draaginsigne niet, omdat ik tijdens mijn werk niet direct zou zijn geconfronteerd met fysiek geweld en levensbedreigende situaties. Nadat ik met mijn PTSS 'levenslang' heb gekregen, doet dit echt pijn. Ik heb dan misschien zelf niet gevochten, maar ik zag wel de schrijnende gevolgen van oorlog terug op de operatietafel en ben tijdens mijn werk bijvoorbeeld bespuugd en in mijn gezicht gestompt door de Taliban."

MAZZEL

In het hoofdstuk 'Therapieën' van haar boek beschrijft Luisa haar zoektocht naar de juiste psychische hulp. Dit hoofdstuk opent zij met de veelzeggende omschrijving 'Ik had geluk'. "Het kan een behoorlijke zoektocht zijn om goede hulp te vinden," vertelt zij. "Hierbij word je vaak van het kastje naar de muur gestuurd. Ik heb de mazzel dat ik een doortastende huisarts heb, die ook militair arts is. Hij kan goed tussen de regels door lezen en had dan ook snel in de gaten dat er iets met me aan de hand was. In eerste instantie meldde hij me aan voor de MGGZ, maar daar was toen al een wachtlijst van een half jaar. Gelukkig dacht hij verder en verwees hij me door naar het Veteraneninstituut. Via dit instituut kwam ik dus bij Centrum '45 terecht. De multidisciplinaire benadering van psychische problemen daar sprak me meer aan dan de behandelingen bij de MGGZ. Vandaar dat ik qua behandeling uiteindelijk voor dit centrum heb gekozen."

NUTTIGE BEHANDELING

In de hoop dat zij op korte termijn weer bij Defensie aan de slag zou kunnen, startte Luisa in november 2023 met High Intensive Trauma Therapy. Daarna volgden met wisselend succes diverse andere therapieën en behandelingen, waaronder EMDR en narrative exposure-therapie.

Luisa: "Tijdens de narrative exposure-therapie onderging ik een proefsessie met de relatief nieuwe techniek 3MDR, een psychotherapeutische behandeling voor PTSS. Deze techniek hield in dat ik met behulp van muziek werd teruggebracht naar de uitzendgebieden waar ik geweest ben. Vervolgens herbeleefde ik aan de hand van zeven foto's mijn heftige ervaringen. Deze aanpak hielp me om de impact van mijn trauma's wat te verminderen. Ik kreeg minder last van spontane flashbacks en kon mijn gedachten wat beter reguleren. Recent ben ik weer gestart met 3MDR, omdat tijdens mijn MDMA-behandeling (behandelvorm voor zware trauma's, red.) alles weer naar boven kwam, inclusief de heftige beelden van mijn uitzendingen."

GEDULD

Enige tijd geleden stuurde Luisa een hulpvraag naar de ledenapp van onze bond. "Ik wilde namelijk weten hoe het met mijn rechten en plichten stond, nadat ik al een hele tijd ziek thuis zat," vertelt Luisa, die al 26 jaar lid is van de AFMP. "Vervolgens nam Hans Treffers, sectorhoofd Landmacht van de AFMP, snel contact met mij op. Hij vond dat ik een bijzonder en aangrijpend verhaal te vertellen had. Met alle geduld van de wereld bood Hans hulp toen Defensie me arbeids-

ongeschikt wilde verklaren en legde hij me uit welke stappen ik vervolgens moest zetten. Hij wist Defensie ervan te door-dringen dat ik mijn PTSS opliep tijdens mijn dienstverband bij Defensie en dat ik ook na langere tijd thuiszitten recht had op een volledige doorbetaling van mijn salaris. Op dit moment span ik me trouwens volop in om goed te kunnen re-integreren bij Defensie. Ik hoop mijn werk als anesthesiemedewerker uiteindelijk weer te kunnen oppakken." ■

MAAK KANS OP HET INDRUKWEKKENDE BOEK VAN LUISA!

→ Ben jij net als wij onder de indruk van het openhartige interview met Luisa Bonanno en wil je heel graag haar boek 'Verborgen achter maskers. Tien uitzendingen, één gevecht' lezen? Stuur dan nu een e-mail naar info@afmp.nl en maak kans op één van de vijf exemplaren van dit boek die wij onlangs hebben ingekocht. Deze exemplaren verloten wij onder alle lezers die per e-mail hun interesse aan ons kenbaar maken.

BV verleent decharge aan algemeen & financieel beleid

JAAROVERZICHT 2025 GEPRESENTEERD TIJDENS 53^E BONDSVERGADERING

In zeer zomerse omstandigheden vond op 26 juni 2026 de 53^e Bondsvergadering (BV) van de AFMP plaats in Hotel-Restaurant Klein Zwitserland in Heelsum. Tijdens deze BV is onder meer ons jaaroverzicht 2025 gepresenteerd met de diverse collectieve en individuele successen die wij het afgelopen jaar voor leden behaalden. Dit jaaroverzicht kon de goedkeuring wegdragen van de vergadering. Verder werd er een toelichting gegeven op het algemene en financiële beleid dat de AFMP in 2025 voerde. Voor dit beleid verleende de BV decharge.

De in ons jaaroverzicht 2025 gepresenteerde resultaten zijn zeer uiteenlopend. Zo boden de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging en onze advocaten het afgelopen jaar hulp aan honderden leden. Zij gaven juridische adviezen en stonden leden bij tijdens hoorzittingen bij Defensie en de rechter. Daar waar gewenst of nodig hielpen onze kaderleden vanuit de sector Landmacht, Luchtmacht, Marine, Marechaussee, Postactieven of Burgerpersoneel mee om individuele problemen van leden op te lossen.

ANDERE RESULTATEN

Een ander succes in het afgelopen jaar is het voorstel van onze centrale ACOP om een toelage munitiehuizen toe te kennen aan burgermedewerkers die met munitie en explosieven werken. Defensie en een meerderheid van de andere centrales

stemden met dit voorstel in. Verder voerden wij procedures voor reservisten van wie de rechtspositie nog niet goed is ingeregeld. In 2025 startten wij onder andere procedures over de berekening van de diensttijdgratificatie, de opbouw van vakantie-dagen en de aansluiting bij de Stichting Ziektekostenverzekering Krijgsmacht (SZVK). De resultaten van deze procedures komen in de komende jaren naar buiten.

BEKIJK ONS JAAROVERZICHT!

Wil jij ons complete jaaroverzicht met alle resultaten bekijken? Scan dan de QR-code hiernaast. Wil je meer weten over een specifiek AFMP-resultaat of over een ander onderwerp in het overzicht? Klik dan op het bijbehorende kruisje op één van de twee introductiepagina's. ■

Paul Engelbertink,
sectorhoofd Postactieven
en pensioenambassadeur
bij de AFMP:

‘PENSIOEN IS STRAKS AFHANKELIJKER VAN ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN’

Het ABP, waar het pensioen van burgermedewerkers en militairen is ondergebracht, stapt op 1 januari 2027 over op het nieuwe pensioenstelsel. Veel leden vragen zich af wat deze overstap voor hun pensioen betekent. Ook zijn zij benieuwd of zij in aanmerking komen voor de pensioencompensatieregeling. In dit interview gaat Paul Engelbertink, sectorhoofd Postactieven en pensioenambassadeur bij de AFMP, daarom in op de toekomstige pensioenwijzigingen.

Wat zal er op pensioengebied allemaal veranderen vanaf 1 januari 2027?

“Veel blijft gelukkig hetzelfde. Zo wordt niet getornd aan de AOW, blijf je samen met Defensie premie inleggen en blijf je mee- en tegenvallers met anderen delen in het kader van de solidaire premieregeling. Zo wordt er straks nog steeds collectief gebouwd aan een goed pensioen. Ook ná 1 januari 2027 kun je bovendien rekenen op een levenslang pensioen. De belangrijkste verandering is dat jouw pensioen bij het nieuwe pensioenstelsel afhankelijker is van economische ontwikkelingen. Het wordt transparanter dan nu. Straks wordt er namelijk gewerkt met persoonlijke pensioenpotjes in plaats van één collectieve pot geld. Verder vinden er veranderingen plaats in het pensioen voor jouw nabestaanden als je komt te overlijden.”

Welke wijzigingen worden doorgevoerd in het partner- en wezenpensioen van iemand die overlijdt voor diens pensionering?

“Bij het huidige pensioenstelsel is de hoogte van het partnerpensioen 70% van het ouderdomspensioen dat je tot jouw pensioen zou hebben opgebouwd en het wezenpensioen 14% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Dit is dus het geld dat je ontvangt na jouw pensionering. Bij het nieuwe pensioenstelsel ben je verzekerd op risicobasis. Ben je burgermedewerker? Dan wordt het percentage 41% van jouw pensioengevend inkomen. Ben je militair? Dan is dit percentage 43%. Werk je in deeltijd? Dan heb je dus een lager salaris en ook een lager partnerpensioen. Laatstgenoemd percentage is afgesproken vanwege de bijzondere positie van militairen. Het partner- en wezenpensioen is in het nieuwe stelsel voor bijna iedereen een verbetering, maar vooral als iemand op jonge leeftijd komt te overlijden. Volgens de nieuwe pensioenregels is er alleen sprake van een dekking zolang je werkt. Verander je van werkgever en dus van pensioenfonds? Dan ben je nog drie maanden lang verzekerd. Dit stopt zodra je een

dekking hebt vanuit het pensioenfonds van jouw nieuwe werkgever. Je kunt de verzekering trouwens laten doorlopen. De premie wordt dan van jouw persoonlijke pensioenvermogen afgetrokken. Jouw jaarlijks in januari vastgestelde partner- en wezenpensioen beweegt straks meer mee met de economie. Van belang is verder dat het vóór 1 januari 2027 opgebouwde nabestaandenpensioen wordt toegevoegd aan het partner- en wezenpensioen. Het wezenpensioen voor (stief)kinderen bedraagt bij burgermedewerkers 7% en bij militairen 8% van het pensioengevend inkomen. Zijn er geen ouders meer? Dan wordt dit percentage 14 c.q. 16%. Er is geen maximum verbonden aan het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor het wezenpensioen. Dit laatste geldt voor (stief)kinderen tot 25 jaar. Ga je minder werken, waardoor jouw pensioengevend inkomen daalt? Dan heeft dit invloed op jouw nabestaandenpensioen.”

Wat verandert er aan het partner- en wezenpensioen van iemand die overlijdt na diens pensionering?

“Helemaal niets! Het partnerpensioen is levenslang 70% van het ouderdomspensioen, tenzij iemand andere keuzes heeft gemaakt. Zo kan hij of zij er bij het aanvragen van het pensioen voor hebben gekozen om een gedeelte van het nabestaandenpensioen toe te voegen aan het ouderdomspensioen of andersom. Het wezenpensioen is én blijft 14% van het ouderdomspensioen en wordt 28% als er geen ouders meer zijn. Dit laatste geldt voor (stief)kinderen jonger dan 25 jaar. Nu geldt er nog een maximum van vijf kinderen, maar bij het nieuwe pensioenstelsel wordt dit maximum losgelaten.”

Waarom wordt er compensatie verstrekt?

“In de huidige systematiek wordt geen rekening gehouden met het feit dat de premie van jongeren langer kan renderen. Hierdoor is de opbouw die een deelnemer in het huidige systeem krijgt voor diezelfde premie als hij jong is relatief laag en als hij ouder is relatief hoog. Bij de overstap naar het nieuwe

‘STRAKS WORDT ER GEWERKT MET PERSOONLIJKE PENSIOEN- POTJES’

pensioenstelsel op 1 januari 2027 wordt ook deze zogeheten doorsneesystematiek afgeschaft. Daarmee komt er een einde aan deze subsidie van jong naar oud. Door te stoppen met de doorsneesystematiek komen veel werknemers zelf niet meer in die voordelige fase terecht. Hierdoor ontstaat voor hen een nadeel. Jonge deelnemers bouwen in het nieuwe stelsel straks meer pensioen op, omdat hun ingelegde pensioenpremies langer kunnen renderen. Deelnemers van 35 jaar of ouder krijgen daarom een aanvulling of compensatie om het nadelige effect te verminderen. De hoogte hiervan is afhankelijk van iemands pensioengrondslag en leeftijd, de deeltijdfactor en het franchisebedrag.”

Wie komen hiervoor in aanmerking?

“Ben je op 31 december 2026 in actieve dienst? Dan kom je naar rato van het aantal uren dat je werkt in aanmerking voor de compensatie. Ontvang je op die datum een UGM- of FLO-uitkering of een WW-uitkering waarbij je nog 50% pensioenopbouw hebt? Dan heb je recht op 50% compensatie. Ben je arbeidsongeschikt? Dan ontvang je compensatie over het deel waarover premievrij pensioen wordt opgebouwd. De opbouw is standaard 50% voor het arbeidsongeschikte deel. De compensatie is dan ook 50%. Heb je betaald of onbetaald verlof op 31 december 2026 en is er sprake van een volledige pensioenopbouw? Dan heb je recht op een volledige compensatie. Deze compensatie wordt trouwens eenmalig toegevoegd aan jouw persoonlijk pensioenvermogen.”

'DE VERMOGENS WORDEN VERDEELD VOLGENS EEN DOOR DNB GOEDGEKEURD TRANSITIEPLAN'

Wanneer dreigt iemand de pensioencompensatie mis te lopen?

"Verander je vóór 1 januari 2027 van werkgever en stap je dus over naar een ander pensioenfonds? Dan heb je via het ABP geen recht meer op pensioencompensatie. Het is verstandig om dan te bekijken of jouw nieuwe pensioenfonds al is overgestapt naar het nieuwe pensioenstelsel. Is dat het geval? Dan loop je compensatie mis bij het ABP én bij jouw nieuwe pensioenfonds."

Is het zinvol om je pensioenbouw aan te vullen om zo een hogere compensatie te ontvangen?

"Ontvang je een arbeidsongeschiktheidspensioen, een UGM-uitkering, een WW+-uitkering of een FLO-uitkering? Dan kun je jouw pensioenopbouw met 50% aanvullen om aan 100% compensatie te komen. Je betaalt dan zowel het werknemers- als het werkgeversgedeelte. Als je bij een ander pensioenfonds ook pensioen opbouwt, dan mag je jouw pensioenopbouw niet aanvullen."

Wanneer heeft iemand eventueel nog recht op een aanvulling ('samenvallende diensttijd') van het pensioen?

"Ontvang je op 31 december 2026 al een aanvulling op jouw pensioen? Dan behoud je deze aanspraak bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit is dan geen

aparte aanvulling meer, maar een onderdeel van jouw totale pensioen. Heb je op 31 december geen aanvulling? Dan kun je toch recht hebben op een bedrag als je op dat moment de AOW-leeftijd nog niet hebt bereikt. Dit kan het geval zijn als je vóór 1995 pensioen opbouwde bij het ABP en/of je vóór 1996 partnerpensioen opbouwde bij dit pensioenfonds en/of je een partnerpensioen ontvangt dat jouw overleden (ex)partner vóór 1996 opbouwde bij het ABP. Het ABP weet nu nog niet hoe hoog het bedrag is dat pensioendeelnemers zullen ontvangen. De hoogte van dit bedrag is namelijk afhankelijk van de financiële situatie bij het ABP op 31 december 2026."

Met welke pensioeninformatie komt het ABP de komende tijd nog naar buiten?

"Vanaf zes maanden voor de overgangsdatum – 1 januari 2027 dus – gaat het ABP voorlopige transitieoverzichten, ofwel de eerste pensioenberekeningen, sturen aan deelnemers. Dit is een prognose van hun toekomstige pensioen. Na de overgangsdatum worden eerst definitieve transitieoverzichten verzonden aan gepensioneerden, arbeidsongeschikten en nabestaanden. Daarna krijgen diegenen die nog pensioen opbouwen meer inzicht in hun persoonlijke pensioenvermogen. Op zijn vroegst gebeurt dit eind maart."

Hoe worden de vermogens in de toekomst verdeeld?

"Deze vermogens worden verdeeld volgens een opgesteld transitieplan dat De Nederlandsche Bank heeft goedgekeurd. In dit plan is een evenwichtige verdeling gemaakt, die is gebaseerd op de actuele dekkingsgraad van het ABP op 31 december 2026. Het definitieve transitieplan vind je trouwens via: www.abp.nl/over-abp/het-vernieuwde-pensioenstelsel/tijdelijk-vernieuwde-pensioenstelsel/plannen-vernieuwd-pensioen. Hierbij tref je een tabel aan, die de verdeling van de vermogens bij invaren, ofwel de overgang naar het nieuwe stelsel, weergeeft. Het plan schetst de uiteenlopende scenario's bij een dekkingsgraad vanaf 90% tot en met 125%. Op verzoek van DNB is er ook een verdeling gemaakt bij een dekkingsgraad boven de 125%." ■

CHECK OF JE IN AANMERKING KOMT VOOR PENSIOENCOMPENSATIE!

Twijfel je of je in aanmerking komt voor pensioencompensatie? Scan dan deze QR-code voor een online ABP-tool waarmee je dit kunt checken.

AFMP-JUBILARISSEN IN DE SCHIJNWERPERS

In de tweede uitgave van OpLinie in 2026 zetten we, natuurlijk met toestemming van de betrokkenen, de leden in de spotlights die recent precies 50 of 60 jaar lid waren van onze bond. Dit om aan te geven hoe erkentelijk wij zijn voor hun jarenlange trouw aan de AFMP. Jubilarissen, van harte gefeliciteerd!

50 JAAR LID

De heer A. Adriaanse

plaats Purmerend
datum jubileum 1 mei 2025

Servé van der Biezen

plaats Berlicum
datum jubileum 1 mei 2026

Joop de Boer

plaats Leersum
datum jubileum 1 april 2026

Harry de Bouville

plaats Amersfoort
datum jubileum 1 april 2026

De heer C.H.H. Brand

plaats Escharen
datum jubileum 1 april 2026

De heer P. Brouwer

plaats Velp (Gld)
datum jubileum 1 april 2026

Ed Cremers

plaats Arnhem
datum jubileum 1 mei 2026

De heer A.J.P. Dieker

plaats Steenwijk
datum jubileum 1 juni 2026

De heer M. Folgerts

plaats Dalen
datum jubileum 1 februari 2026

De heer W.A.J. Hartman

plaats Houten
datum jubileum 1 mei 2026

Willem van Hassel

plaats 's-Hertogenbosch
datum jubileum 1 mei 2026

De heer G.W. Hasselbach

plaats Amersfoort
datum jubileum 1 mei 2026

Kees Heijmans

plaats Groesbeek
datum jubileum 1 maart 2026

Leo Hendriks

plaats Heteren
datum jubileum 1 mei 2026

Kees Jansen

plaats Uden
datum jubileum 1 maart 2026

De heer C.M. Jansen

plaats Uden
datum jubileum 1 april 2026

Jack Kessels

plaats Breda
datum jubileum 1 mei 2026

De heer W. Menzo

plaats Assen
datum jubileum 1 juni 2026

De heer J.M. Polman

plaats Driebergen-Rijsenburg
datum jubileum 1 mei 2026

Frans Rouss

plaats Rotterdam
datum jubileum 1 maart 2026

Maarten Schermij

plaats Zaltbommel
datum jubileum 1 juni 2026

Bart Spijkers

plaats Eindhoven
datum jubileum 1 mei 2026

Henk Steennis

plaats Tuk
datum jubileum 1 april 2026

Leo Steenvoorden

plaats Noordwijk
datum jubileum 1 maart 2026

Ron Teunissen

plaats Ouddorp
datum jubileum 1 mei 2026

De heer I. van der Tuijn

plaats Schiedam
datum jubileum 1 mei 2026

Pieter Uidam

plaats Harderwijk
datum jubileum 1 januari 2026

Dirk Veldman

plaats Oldenzaal
datum jubileum 1 april 2026

De heer H.G.M. Wielens

plaats Sint-Oedenrode
datum jubileum 1 april 2026

60 JAAR LID

Gijs van den Hoven

plaats Apeldoorn
datum jubileum 1 april 2026

John Irving

plaats Nijmegen
datum jubileum 1 april 2026

Paul Kikkert

plaats Goutum
datum jubileum 1 juni 2026

De heer H. Koopmann

plaats Enschede
datum jubileum 1 juni 2026

De heer W.M.A. Loman

plaats Bergen op Zoom
datum jubileum 1 mei 2026

Jan Schenk

plaats Roosendaal
Datum jubileum: 1 maart 2026

De heer H. Toepoel

plaats Leeuwarden
datum jubileum 1 mei 2026

Anton Verbeek

plaats Almelo
datum jubileum 1 juni 2026

PA-BIJEENKOMSTEN VAN AFMP KOMEND NAJAAR

Komend najaar verzorgt de AFMP weer een groot aantal regiobijeenkomsten voor postactieve leden. De uitnodigingen worden drie tot vier weken vóór elke bijeenkomst per mail verzonden. Hierbij is ook een agenda gevoegd. Om een bijeenkomst bij te wonen, moet je je vooraf aanmelden. In de mail staat hoe je dit kunt doen. Je kunt je trouwens ook aanmelden via de e-maillink die je aantreft bij elke bijeenkomst in onze online agenda. Deze agenda vind je via www.afmp.nl/actueel/agenda.

Brabant-Noord-Oost

maandag 28 september 2026,
13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis de
Schakel, Reestraat 49, Volkel

Assen, Groningen & Emmen te Assen

woensdag 30 september 2026,
13.30 uur
locatie Buurthuis De Maasstee,
Maasstraat 25, Assen

Zuid-Limburg

vrijdag 2 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Café d'r Klinge,
Pancratiusplein 47, Heerlen

IJsselland

maandag 5 oktober 2026,
10.00 uur
locatie Dorpshuis,
Mariënrade 3, Wezep

Apeldoorn/Salland

maandag 5 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Wijkcentrum de Stolp,
Violierenplein 101, Apeldoorn

Veluwe

dinsdag 6 oktober 2026,
13.30 uur
locatie de Velder,
Munnikenhof 17, Ede

Rijk van Nijmegen

woensdag 7 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Kulturhus Beek,
Roerdompstraat 6,
Beek-Ubbergen

Rijen & De Baronie

vrijdag 9 oktober 2026, 13.30 uur
locatie Cultureel Centrum
't Kraaiennest, Tweeschaar 12,
Breda

NO-Veluwe

maandag 12 oktober 2026,
10.00 uur
locatie Zalencentrum De
Kiekmure, Tesselschadelaan 1,
Harderwijk

Eemland, Doorn, Utrecht e.o. & 't Gooi

maandag 12 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Kantoor AFMP, Johan
van Oldenbarneveltlaan 46,
Amersfoort

Twente

woensdag 14 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Wijkcentrum 't Lansink,
Twinstraat 8, Hengelo (O)

Kennemerland

vrijdag 16 oktober 2026,
10.00 uur
locatie De Boerderij,
Lutulistraat 139, Hoofddorp

Noord-Holland-Noord

vrijdag 16 oktober 2026,
14.00 uur
locatie MOOC, Spoorstraat 56,
Den Helder

Haaglanden

maandag 19 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Veteranencafé
Heeswijk, Heeswijkerstraat 10,
Voorburg

de Kempen

woensdag 21 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Echos Home Oirschot,
Eindhovenendijk 33, Oirschot

Zeeland

vrijdag 23 oktober 2026,
10.00 uur
locatie Wijkcentrum de Spinne,
Joseph Lunsiaan 7, Goes

Roosendaal & West-Brabant

vrijdag 23 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Wijkcentrum Het Fort,
Bernadettestraat 4, Bergen op
Zoom

ZO-Veluwe

maandag 26 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Echos Homes
Schaarsbergen de Landing,
Deelenseweg 28, Schaarsbergen

Friesland

vrijdag 30 oktober 2026,
10.00 uur
locatie De Fontein,
Goudenregenstraat 77,
Leeuwarden

Steenwijk

vrijdag 30 oktober 2026,
13.30 uur
locatie Echos Home Havelte,
Johannes Postweg 5, Darp

Hart van Brabant

maandag 2 november 2026,
10.00 uur
locatie MFA Het Spoor,
Schaepmanstraat 36, Tilburg

de Meijerij

maandag 2 november 2026,
13.30 uur
locatie Perron 3, Hof van
Hollantlaan 1, Rosmalen

Venlo, Roermond & Poort van Limburg

vrijdag 6 november 2026,
13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis
Kapel, Kerkstraat 27, Panningen

Rheine & Münster te Ochtrup

woensdag 11 november 2026,
11.00 uur
locatie Hotel-Restaurant
Brinckwirth, Bahnhofstrasse 41,
Ochtrup

Blomberg

vrijdag 13 november 2026,
11.00 uur
locatie Bistro/Lounge/Bar
Spätschicht, Neue Torstrasse 51,
Blomberg

Seedorf te Zeven-Brauel

donderdag 19 november 2026,
11.00 uur
locatie Gasthof Zur Linde,
Wallweg 2, Zeven-Brauel

OVERLEDEN AFMP-LEDEN

Met toestemming van de nabestaanden publiceren wij de namen van de AFMP-leden die ons in de afgelopen periode zijn ontvallen.

Jan Dijkstra uit Geleen
overleed op 24 maart
2026

Laban van der Klooster uit
Hellevoetsluis overleed
op 31 maart 2026

Dick van Eijkelenborg
uit Apeldoorn overleed op
19 februari 2026

Mike Knaapen uit
Terneuzen overleed op
8 april 2026

Hans Eimers uit Huissen
overleed op 3 juni 2026

Mevrouw H.M.J.
Krooijmans uit Nuenen
overleed op 11 januari
2026

De heer J.B.G. Geven
uit Didam overleed op
9 maart 2026

De heer C.L. Mommaas
uit Enschede overleed op
11 april 2026

De heer A.J.H. Gielen
uit Veenendaal overleed
op 15 januari 2026

Henk Nijland uit Zuidlaren
overleed op 28 mei 2026

Max Hack uit
's-Gravenhage overleed
op 16 maart 2026

Lida Ooijevaar-Spelt
uit Ermelo overleed op
24 maart 2026

Gerard Hartgerink uit
Stolzenau overleed op
29 maart 2026

De heer H.C.M. Werter
uit Veldhoven overleed op
25 maart 2026

John Klaassen uit Dongen
overleed op 27 april 2026

Louis de Matter was op 1 juni 2026 precies 70 jaar lid van de AFMP. Naar aanleiding van dit jubileum bezochten Ruud Bergsma, Ton Steers en Paul Engelbertink, respectievelijk voorzitter, groepshoofd de Kempen en sectorhoofd Postactieven van de AFMP, hem in zijn huis in Eindhoven. Zij spraken uitgebreid met hem over zijn 38 jaar durende militaire loopbaan en over de periode na zijn dienstdienst waarin hij onder andere actief was als groepshoofd van regio de Kempen bij onze bond.

OP VISITE BIJ AFMP-JUBILARIS LOUIS DE MATTER

Ruud, Ton en Paul belden op 1 juni klokslag 14.00 uur aan bij de woning van Louis, die met een glunderend gezicht de deur opendeed. In zijn woonkamer stak hij direct enthousiast van wal over zijn leven, voordat hij in 1953 opkwam als dienstplichtig militair. Zo was hij actief als meubelmaker en werkte hij daarna nog een tijd als boer bij zijn schoonfamilie. Tijdens zijn dienstplichtperiode die toen nog 24 maanden duurde, was hij bestemd voor de Luchtdeelartillerie. Na deze periode kon hij geen werk vinden en daarom tekende hij aanvankelijk voor één jaar bij. Later werd dat zelfs zes jaar. Uiteindelijk zijn dat in de woorden van Louis '38 fantastische jaren bij Defensie' geworden.

WACHTMEESTER DE MATTER

Louis werd in 1957 overgeplaatst naar de Cavalerie, om precies te zijn naar 11 Tankbataljon, het voormalige parate tankbataljon van de Koninklijke Landmacht. Hij kreeg een plaatsing bij de Willem III kazerne/Bernardkazerne te Amersfoort. In 1962 volgde een overplaatsing naar Oirschot. Bij zijn aankomst stelde zijn commandant hem de vraag: "Ben jij wachtmeester De Matter?". Louis antwoordde: "Ja, dat ben ik!". "Nou, dat is mooi," zei de commandant. "Je vliegticket ligt op mijn bureau." Uiteindelijk bleek er inderdaad een vliegticket op zijn bureau te zijn gelegd. Vervolgens moest hij zich de dag daarna in Frankrijk melden, omdat de eenheid daar

gedurende een flink aantal maanden aan het oefenen was. Na vijf maanden vertrok de gehele eenheid in colonne naar oefenterrein Bergen-Höhne om schietoefeningen te doen. De volledige reis hiernaartoe duurde bijna een volle week. In totaal was Louis zes maanden van huis. Zijn vrouw had hier persoonlijk wat moeite mee, maar stond wel achter zijn langdurige verblijf in het buitenland.

HAKJES MAKEN

Na een flink aantal functies te hebben vervuld, werd Louis bataljonsadjutant en later kazerne-adjutant. In die jaren maakte hij van zijn hart geen moordkuil. Zo kon hij absoluut niet tegen mensen die liegen. Als er een

generaal op bezoek kwam die iets vertelde wat niet klopte, dan schroomde hij niet om te zeggen: "U liegt generaal!". Hierdoor moest hij zelf een keer 'hakjes maken' in Den Haag. In Oirschot was hij ruim zeven jaar messpresident.

KONINKLIJKE ONDERSCHEIDINGEN

Vooraf dankzij zijn vrijwilligerswerk bij de Judo Bond, het district en zijn bijdrage aan talloze vergaderingen van de gemeenteraad in zijn woonplaats Eindhoven is hij in 1982 onderscheiden met de Eremedaille in goud die is verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau met de zwaarden. Tien jaar werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Heel veel mensen gunden hem beide koninklijke onderscheidingen en hadden veel waardering voor zijn grote maatschappelijke betrokkenheid. In 1992 ging Louis met

leeftijdsontslag. Tijdens de visite van Ruud, Ton en Paul vertelde Louis dat hij dat jaar een geweldig afscheid kreeg. Zo genoten ruim 600 genodigden bij zijn afscheid van een smakelijke rijstmaaltijd. Zelf hield Louis een onvergetelijke afscheidsspeech. Na zijn diensttijd werd hij groepshoofd van de regio de Kempen bij de AFMP. Deze functie vervulde hij tot drie jaar geleden. Als groepshoofd was hij voor menigeen een gewaardeerde vraagbaak in de Kempen.

RIJK MENS

Met een glimlach vertelde Louis over zijn in november 2025 overleden vrouw, die hij ooit leerde kennen op de kermis. Bij hun eerste ontmoeting was hij op slag verliefd en dacht hij "Die moet ik hebben". Na hun huwelijk kregen zij een zoon en een dochter. Later kwamen er uiteindelijk vijf kleinkinderen en twee achterkleinkinderen. Op dit moment

is er een derde achterkleinkind op komst. Louis, die officieel op 6 juni 93 jaar werd, vierde dit al op 30 mei met al zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. "Ik ben een rijk mens," zo benadrukte hij tijdens dit feest. "En ondanks het feit dat mijn vrouw is overleden, ben ik ook nog wel een blij mens."

TREFFEND ANTWOORD

Eén van de opmerkingen die Louis tijdens de AFMP-visite maakte, zal Ruud, Ton en Paul zeker bijblijven. Nadat Louis eerder met iemand bijzondere verhalen over zijn loopbaan had gedeeld, kreeg hij als reactie: "Dat was ook wel een andere tijd." Het directe antwoord van Louis hierop was: "Nee, dat was de tijd, net zoals het ook nu de tijd is." Met veel interesse en plezier luisterden Ruud, Ton en Paul naar dit treffende en welgemeende antwoord. ■

‘MENTALE GEZONDHEID VERDIENT BLIJVENDE AANDACHT’

In Brussel verzorgde EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen en Vakbondsorganisaties waarbij de AFMP en de MARVER zijn aangesloten, onlangs een conferentie onder de titel ‘Versterking van de geestelijke gezondheid in de strijdkrachten: een Europese noodzaak’. Tijdens deze samen met de Belgische Europarlementariërs Liesbet Sommen en Wouter Beke georganiseerde conferentie werden diverse deelthema’s op dit gebied besproken, waaronder operationele en psychologische stressfactoren in de militaire dienst, stigma’s op dit terrein, belemmeringen voor het zoeken van hulp en uitdagingen op gender- en diversiteitsgebied.

EUROMIL-president Emmanuel Jacob startte het conferentieprogramma met een bijdrage over de mentale gezondheid van militairen. “Mentale gezondheid is niet langer een kwestie die je als iets ondergeschiks of puur individueel kunt behandelen,” zei hij onder meer. Hij merkte op dat militairen in heel Europa te maken hebben met aanhoudende operationele druk, onze-

kerheid en hoge verwachtingen. “Dit alles vindt plaats binnen de huidige cultuur van de krijgsmacht, die nog steeds worstelt met stigma’s op het gebied van mentaal welzijn en die zich hierover vaak in stilzwijgen hult.”

STRUCTURELE AANPAK

Europarlementariërs Liesbet Sommen en Wouter Beke gaven aan hoe cruciaal het is

om blijvende aandacht te besteden aan het mentale welzijn van militairen. “Defensie is natuurlijk een nationale bevoegdheid, maar dit welzijn moet als een Europese kwestie worden benaderd,” zo luidde hun belangrijkste boodschap.

Juist nu de krijgsmacht in Europa zijn operationele capaciteit opschaaft en wordt geconfronteerd met problemen bij

AFMP-voorzitter pleit voor Loket Mentale gezondheid

'DEFENSIE MOET ZORGPLICHT VOOR MILITAIRES BETER OPPAKKEN'

De AFMP vraagt volgens voorzitter Ruud Bergsma voortdurend aandacht voor de geestelijke gezondheid van militairen. "Dit onderwerp kaarten wij al jarenlang aan bij Defensie," benadrukt Ruud. "Wij vinden namelijk dat Defensie haar zorgplicht voor medewerkers die lichamelijke of mentale blessures opliepen tijdens een training, inzet of missie nog beter en structureler moet oppakken. Juist in deze geopolitiek onzekere tijd waarin er meerdere grote conflicten gaande zijn, is het belangrijk om aandacht te hebben voor militairen die door hun werk een verhoogd risico lopen op mentale injur, zoals de Engelsen dat zo treffend uitdrukken. Wij moeten ons bewust blijven van het feit dat aan hun inzet voor vrede en veiligheid de nodige gevaren kleven. Daarom is het van belang dat militairen kunnen rekenen op goede psychologische begeleiding en herstel mogelijkheden als zij door hun ervaringen met mentale blessures kampen."

NUTTIGE LESSEN

De door Oekraïense veteranen gedeelde verhalen over hun oorlogservaringen in eigen land leren ons hoe fysiek en emotioneel ingrijpend militaire inzet kan zijn en wat er na deze inzet allemaal nodig is voor een goede maatschappelijke re-integratie, zo zegt Ruud. "Helaas liet de mentale begeleiding van Nederlandse militairen na missies in het recente verleden nogal eens te wensen over. Hierdoor voelt een aantal veteranen zich in de steek gelaten door Defensie en de Nederlandse overheid. Mede door het feit dat enkele veteranen nog geen Herinneringsmedaille Internationale Missies uitgereikt hebben gekregen, ontbreekt naar hun mening de erkenning van hun werk. Defensie moet de waardevolle lessen van veteranen uit Oekraïne omarmen om de erkenning, psychologische zorg en re-integratie fundamenteel te verbeteren. Verder hoop ik dat Defensie in de nabije toekomst een ruimhartiger beleid zal voeren bij de toekenning van de status 'dienstoneval'

aan ongevallen van militairen. Ongevallen tijdens oefeningen onder oorlogsnabootsende omstandigheden of bij uitzendingen gaan vaak onterecht de boeken in als bedrijfsongeval. Dit is een miskennen van de uitzonderlijke inzet van militairen. Zij worden hierdoor onterecht benadeeld in hun rechtspositie."

GERICHTE HULP

Ruud pleit voor het instellen van een nieuw Loket Mentale gezondheid, waar militairen met psychische problemen of met brandende vragen op dit gebied terecht kunnen voor hulp en advies. Een loket dat buiten Defensie actief is, maar dat wel goede contacten onderhoudt met de defensieorganisatie. "Het belangrijkste uitgangspunt van het loket moet het bieden van een luisterend oor aan de mens achter het uniform zijn. Het operationele belang van Defensie is groot, maar noodzakelijke mentale hulp aan alle defensiemedewerkers zou ook meer aandacht moeten krijgen," verduidelijkt Ruud. "Het loket kan worden bemand door medewerkers met een militaire achtergrond en/of militaire affiniteit die de nodige kennis in huis hebben over mentale blessures door heftige ervaringen." ■

het werven van personeel, is het volgens Beke belangrijker dan ooit om psychische problemen van militairen niet alleen te begrijpen, maar ook structureel aan te pakken. "Mentale veerkracht vormt de basis van militaire paraatheid. We moeten anders met deze paraatheid omspringen door bijvoorbeeld ook te investeren in psychische hulp en in een veilige werkomgeving. Kwetsbaarheid durven tonen is geen teken van zwakte. Dit laat juist zien dat je als organisatie volwassen bent."

ONVOLDOENDE BEGREPEN

Eén van de drie deelnemers aan een paneldiscussie rond het thema 'Geestelijke gezondheid in uniform: institutionele cultuur' was Mieke Axters, militair assistent

van de Inspecteur-Generaal bij Defensie in België. Zij omschreef moreel letsel als een begrip dat binnen de militaire wereld nog onvoldoende wordt begrepen. Een andere door Emmanuel Jacob geleide paneldiscussie draaide om het onderwerp 're-integratie'. Andrii Yukhymets, veteraan van de oorlog in Oekraïne van 2022 tot 2025, nam hier onder andere aan deel. Hij verzorgde een presentatie met het thema 'Veerkrachtige Geesten & Auditieve Gezondheid: Best Practices van Oekraïense Gevechtstrauma's (2022-2026)'. Hij deelde zijn persoonlijke verhaal en liet een video over zijn mentale herstel zien. Vervolgens benadrukte hij dat het nog altijd in oorlog met Rusland verkerende Oekraïne niet alleen hulp ontvangt, maar ondertussen ook een bijdrage levert

aan essentiële medische kennis voor toekomstige Europese veiligheid.

VERDERE STAP

In zijn slotwoord zei Emmanuel Jacob dat mentale gezondheid in de strijdkrachten en succesvolle re-integratie vaak worden beschouwd als puur nationale kwesties. "Wat we tijdens de conferentie hebben gehoord, onderstreept echter dat er in heel Europa uitdagingen zijn op deze terreinen. Deze ervaringen moeten onderling meer met elkaar worden gedeeld. De afgesloten conferentie vormt gelukkig niet het einde van de discussie hierover, maar is een verdere stap in een voortdurende dialoog met beleidsmakers, instellingen en partners." ■

133e Algemene Vergadering
van EUROMIL in Stockholm

‘MODERNE DEFENSIE STEEDS AFHANKELIJKER VAN MILITAIRE ÉN CIVIELE INSPANNINGEN’

De grillige geopolitieke situatie in de wereld en het toenemende belang van militaire inzet en van een integrale Europese defensieaanpak waren de belangrijkste discussiethema's tijdens de recente 133e Algemene Vergadering (AV) van EUROMIL in Stockholm. Namens de AFMP was kaderraadslid Gil Bruel aanwezig bij deze AV. Voorzitter Sven Schuitema vertegenwoordigde er de MARVER.

ORGANISATOR van de meest recente AV van EUROMIL was SAMO, de Zweedse Vereniging van Militaire Officieren. De AV begon met bijdragen van EUROMIL-president Emmanuel Jacob, SAMO-voorzitter Stefan Morin en een openingsrede van generaal Michael Claesson, opperbevelhebber van de Zweedse strijdkrachten. Zij lieten hun licht schijnen op de dynamische ontwikkelingen binnen de Europese Defensie, waaronder de toegenomen inzet, de NAVO-integratie en het groeiende belang van veerkracht en een integrale defensieaanpak. Verder was er tijdens de AV de nodige aandacht voor de lopende activiteiten van EUROMIL, waaronder een recent actieplan, uiteenlopende lobbywerkzaamheden en actuele beleidsonderwerpen, zoals de grondrechten en arbeidsomstandigheden van militairen in Europa. Een ander

gespreksonderwerp was gendergelijkheid binnen de Europese strijdkrachten.

TOTALE DEFENSIE-MODEL

Generaal-majoor Mikael Frisell, directeur-generaal van het Zweedse Agentschap voor Civiele Bescherming en Veerkracht, verzorgde een presentatie over het uit zijn land afkomstige 'Totale Defensie-model'. Hij benadrukte dat moderne Defensie steeds afhankelijker is van een goede integratie van militaire en civiele inspanningen. Dit roept volgens hem belangrijke vragen op over de rol van militair personeel en over de verantwoordelijkheden en veerkracht in de samenleving. Parallel aan zijn presentatie vond een levendige discussie plaats over 'Veiligheid in het hoge noorden'. Vice-admiraal Ewa Skoog Haslum, chef van de gezamenlijke operaties van de Zweedse strijdkrachten, leidde deze

discussie in. Belangrijke gedeelde conclusies waren dat het geopolitieke belang van de regio groeit en dat het noodzakelijk is om de bredere strategische gevolgen voor Europa goed te doorgronden.

ONDERVERTEGENWOORDIGING VROUWEN

In Stockholm werden ook de resultaten gepresenteerd van de inspanningen die EUROMIL verrichtte op het gebied van gendergelijkheid en recent de inclusie van vrouwen. Volgens een onderzoeksrapport zijn vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd in de strijdkrachten, in organisaties en in leidinggevende posities, ondanks de vooruitgang die in sommige landen is geboekt. De betrokken onderzoekers benadrukken dat hardnekkige structurele belemmeringen, het gebrek aan ondersteuning op

maat en diepgewortelde culturele factoren de vooruitgang voor vrouwen vertragen. In het rapport wordt benadrukt dat gendergelijkheid niet alleen een kwestie is van rechtvaardigheid, maar ook een belangrijke voorwaarde is voor veerkrachtige en effectieve strijdkrachten. Daarom houden de onderzoekers een pleidooi voor een sterke implementatie, betere data en gerichte ondersteuningsmaatregelen.

APART DEBAT

De uiteenlopende uitdagingen waarmee militairen vandaag de dag worden geconfronteerd, stonden centraal in diverse andere discussies die werden gevoerd. Over de belangrijkste problemen bij het werven van militairen vond een apart debat plaats. Tijdens het debat bleek dat deze problemen in heel Europa spelen. Desondanks werd duidelijk dat de nadruk blijft liggen op het behoud van personeel. Herhaaldelijk kwam in het debat naar voren dat arbeidsomstandigheden, carrièreperspectieven en erkenning hierbij doorslaggevende factoren zijn. De debatdeelnemers gaven aan dat kortetermijnoplossingen, zoals personeelswerving over de landsgrenzen heen, mogelijk wat verlichting kunnen bieden. Zij denken echter dat deze oplossingen geen bijdrage kunnen leveren aan structurele hervormingen. De nationale rapporten van diverse EUROMIL-leden bevestigen dit beeld. Zij wijzen op de toenemende werkdruk, de moeilijkheden bij het aantrekken en het behouden van personeel en op de aanhoudende druk op de arbeidsomstandigheden. Zij benoemen ook een aantal positieve ontwikkelingen, zoals juridische vooruitgang, verbeteringen in salarissen en beloningen en de voortdurende inspanningen om de sociale dialoog te versterken.

STRUCTURELE OPLOSSINGEN

Na afloop van de AV kon een duidelijke conclusie worden getrokken: de uitdagingen van de strijdkrachten zijn in steeds meer Europese landen vergelijkbaar en vereisen structurele oplossingen op de lange termijn. Een andere conclusie aan het slot was dat geloofwaardige Defensie begint bij de men-

sen zelf. Het garanderen van eerlijke arbeidsomstandigheden, erkenning en duurzame carrièreperspectieven voor militairen is niet alleen een maatschappelijke noodzaak, maar ook een strategisch vereiste. EUROMIL zal alle gemeenschappelijke zorgen die in Stockholm zijn besproken de komende tijd inbrengen in het Europese defensiedebat. ■

→ De volgende AV van EUROMIL in oktober van dit jaar vindt waarschijnlijk in Ierland plaats.

**MILITAIREN
IN EUROPESE
LANDEN
HEBBEN
VERGELIJKBARE
UITDAGINGEN**

KRUISWOORDRAADSEL

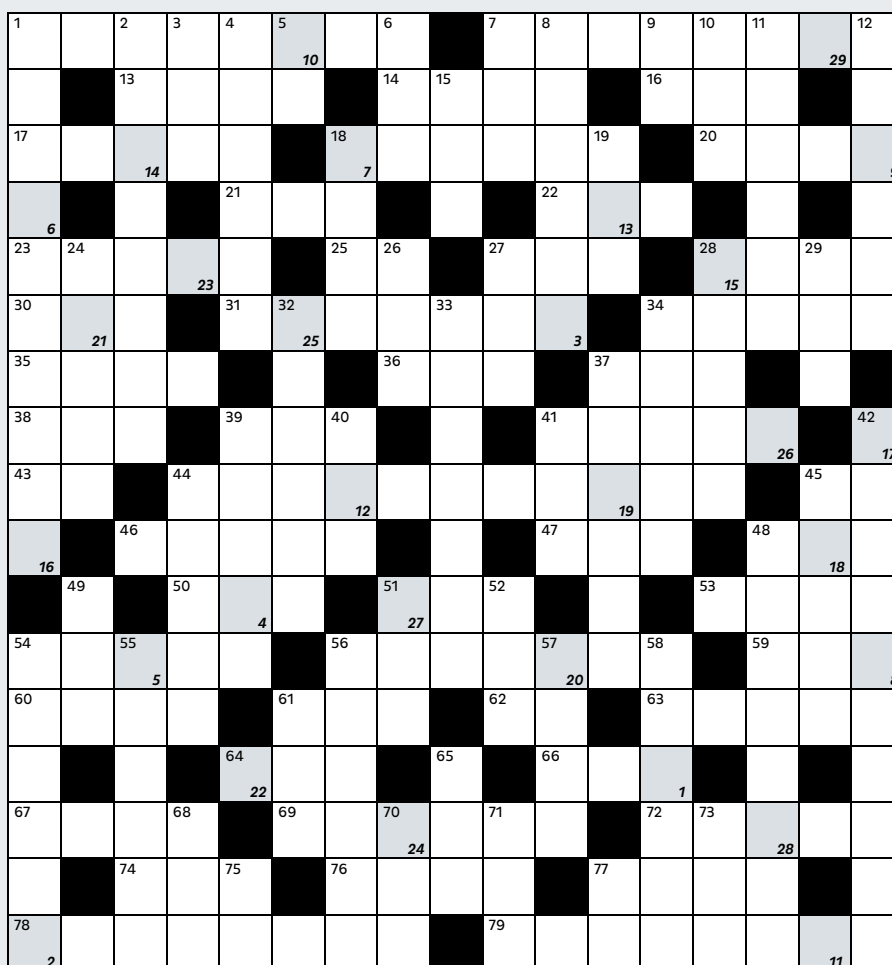
Limited edition!

HORIZONTAAL

1 Afrikaan **7** Grens **13** Denkbeeld **14** ...TROS, fusieomroep **16** Past voor *dag* en *daar*
17 Hoofdstad van Vietnam **18** Dartel, ludiek
20 Parvenu **21** Valleï **22** Okselverfrisser
23 *Spitting ...*, satirische poppenserie **25** Past na *pak* en voor *kap* **27** ... *Luthor*, aartsvijand van Superman **28** Loopvogel **30** Past na *gen* en *gin*
31 Oplosmiddel voor nagellak **34** Klein water
35 ... *Bos*, zanger **36** Korenafval **37** *Wandelende ...*, insect **38** Verbinding **39** Gevoel voor eigenwaarde **41** Uit een nalatenschap verkrijgen
43 Dun, van geringe dichtheid **44** Bijvoorbeeld de Maas tussen Borgharen en Stevensweert
45 ... *Delft*, onderwijsinstelling **46** Zeden
47 Past na *op* en *tot* **48** *La vache ... rit*, zachte Franse kaas **50** ... *Hansse*, zanger van Big City
51 Duw **53** Vuisthandschoen **54** Zeerover
56 Systeem voor fitness **59** Afslagplaats bij golf
60 ... Babel, voetballer **61** Past na *achter* en voor *aan* **62** Nummer van Doe Maar **63** Plaats in Utrecht **64** Bajes **66** Pluspunt, voorkeur
67 Fris **69** Zelfverdedigingssport **72** Groot Grieks eiland **74** Ontkenning **76** Gehoorzaal
77 *Vlaamse ...*, konijnenras **78** Grens
79 Opwindend, avontuurlijk

VERTICAAL

1 Grens **2** Maitresse **3** Zuid-Hollandse voetbalclub **4** Aanvoerder **5** Hij **6** Past na *rolt* en *wentelt* **7** Honderd vierkante meter **8** Vouwblad
9 Noord-Hollandse voetbalclub **10** Onsamenghangend **11** Verovering **12** Mankement **15** Huid
18 Sputum **19** ... *Pistols*, punkband **24** *Heavy ...*, muziekstijl **26** Kledingstuk **27** Durf **28** Uitbouw
29 Stommeling **32** Dooier **33** Adieu **34** Perceel
37 Selectie en rangschikking **39** Vergis-sing, foutmelding **40** Honderd gram **41** Abels moeder **42** Grens **44** *Asterix en de ...*, stripalbum
45 Radio **48** Aziatische vrouw **49** ...-Z, rapper **51** Trek **52** Kraan **54** Een na grootste stad van Polen **55** Octrooi **56** Gereed om in actie te komen **57** Geluidsband **58** Dringend verzoeken
61 *Mevrouw de ...*, typetje van Corrie van Gorp **65** Past na *kop* en voor *kan* **68** *Bruce ...*, acteur **70** ... *de Rivoli*, winkelstraat in Parijs
71 Draagzak **73** Honkbalterm **75** ... *ist wieder da*, satirisch boek en film over Hitler **77** Past voor *ar* en *dar*

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

BONCADEAU

Stuur jouw oplossing van de puzzel **vóór 6 oktober 2026** naar de redactie van Oplinie via dit e-mailadres: **puzzel@afmp.nl**. Vergeet niet jouw adres te vermelden in jouw mail, want onder de juiste inzendingen verloten wij een boncadeau ter waarde van 25 euro! Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **René van IJperen** uit **Utrecht** als winnaar uit de bus.

Uw nieuwe thuis begint hier.

Hypotheekadvies op maat, speciaal voor militairen en defensiemedewerkers.

Wij begrijpen uw situatie

Van uw eerste woning tot een verbouwing, verhuizing of verduurzaming, DFD kent de financiële bijzonderheden van uw loopbaan, zoals VEB, TOD en IKB, en vertaalt die naar een hypotheek die écht bij u past.

Tijdens uw loopbaan, maar ook daarna.

Waarom DFD?

- ✓ Maatwerk voor iedere militair
- ✓ Onafhankelijk advies
- ✓ Scherpe tarieven
- ✓ Volledige transparantie
- ✓ Eerste inventarisatie kosteloos

dfd.nl

Verzekeringsspecialist voor Defensie sinds 1994

(040) 20 73 100 | dfd.nl | dfd@dfd.nl

SECTORHOOFDEN

LANDMACHT

Hans Treffers

06 - 82 78 49 84

htreffers@afmp.nl

MARINE

Caroline Hellendoorn

06 - 13 50 75 30

chellendoorn@afmp.nl

POSTACTIEVEN

Paul Engelbertink

06 - 12 90 57 48

pengelbertink@afmp.nl

LUCHTMACHT, COMMIT

Ron Segers

06 - 53 52 60 83

rsegers@afmp.nl

BURGERPERSONEEL

Ruud Bergsma

interim sectorhoofd

06 - 82 97 12 59

rbergsma@afmp.nl

CONTACT

ALGEMENE ADRESGEGEVENS

bezoek- en postadres

Johan van Oldenbarneveltlaan 46

3818 HB Amersfoort

085 - 89 00 470

maandag t/m donderdag telefonisch bereikbaar

van 11.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.00 uur

Tijdens de overige kantoor tijden tussen 8.30 en

17.00 uur - ook op vrijdag - kun je een terugbel-

verzoek inspreken via onze voicemail.

info@afmp.nl

www.afmp.nl

NL72 INGB 00019330 98

AFDELING INDIVIDUELE BELANGENBEHARTIGING (IB)

ib@afmp.nl

LEDENADMINISTRATIE

la@afmp.nl

OPZEGGEN LIDMAATSCHAP

Er kan een moment komen dat je jouw AFMP-lidmaatschap moet opzeggen, bijvoorbeeld omdat je een baan buiten Defensie hebt aanvaard. Houd dan rekening met de opzegtermijn van twee volle kalendermaanden. Een voorbeeld: je zegt 15 januari op. Je lidmaatschap wordt dan beëindigd per 1 april. Je kunt opzeggen door een brief te sturen naar: AFMP, t.a.v. ledenadministratie, Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort. Je kunt ook een mail sturen naar: la@afmp.nl

WIL JE IETS DOORGEVEN?

Een adreswijziging, ambtsjubileum, leeftijdontslag, opname in ziekenhuis of een uitzending. Of heb je vragen over het lidmaatschap, ledenvoorden of verzekeringen? Dit kun je doorgeven via onze website www.afmp.nl of sturen aan: AFMP t.a.v. Ledenadministratie, Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort. Je kunt bovenstaande zaken ook doorgeven via onze ledenapp.

COLOFON

**Uitgave van FNV Veiligheid onder
verantwoordelijkheid van de Algemene
Federatie van Militair Personeel**

Aangesloten bij:

- Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP)
- Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- EUROMIL (Europese organisatie van militaire belangenverenigingen)

REDACTIE

Bart Manders
Pauline de Casparis

REDACTIEADRES

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
redactie@afmp.nl

ONTWERP & VORMGEVING

Margo Witte | studio voor grafisch ontwerp

De inhoud van OpLinie valt onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van de AFMP, met uitzondering van artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

OPLAGE

15.000

INTERNET

www.afmp.nl

EMAIL

info@afmp.nl

DRUK

Senefelder Misset

SLUITINGSDATUM KOPY

OpLinie nummer 3, 2026 sluit op 7 oktober en verschijnt op 16 oktober 2026.

Bron - Ministerie van Defensie

Bent u militair?

Verzekerd in én buiten de kazerne.

Standaard verzekeringen dekken niet alle risico's van uw beroep. DFD wél.

Het DFD MaatwerkPakket

Van diefstal op de legeringskamer tot een ongeval tijdens een missie. Met het DFD MaatwerkPakket stelt u zelf uw verzekeringspakket samen, volledig afgestemd op uw situatie.

dfd.nl

Verzekeringsspecialist voor Defensie sinds 1994
(040) 20 73 100 | dfd.nl | dfd@dfd.nl

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt leden van de AFMP flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

EXIT TOYS 20% OP BUITENSPEELGOED

EXIT Toys is dé specialist in premium buitenspeelgoed. Als lid van de AFMP krijg je 20% korting op het hele assortiment: van stevige trampolines en speelhuisjes vol geheimen tot klimsets waarop kinderen elke dag nieuwe trucs leren. Bestel eenvoudig online en geef de kinderen salto's, verstoppertjes en klimavonturen in je eigen tuin.

Dit voordeel is geldig t/m 31 augustus 2026

20%
KORTING

MEDITATION MOMENTS 60 DAGEN GRATIS MEDITATIE

Als lid van de AFMP probeer je Meditation Moments 60 dagen gratis. Ontdek meditaties, ademhalingsoefeningen, rustgevende muziek en meer voor betere slaap, minder stress en meer focus. Zonder betaalgegevens en volledig vrijblijvend. Activeer je aanbod via Ledenvoordeel FNV.

Dit voordeel is geldig t/m 31 augustus 2026

60 DAGEN
GRATIS

999 GAMES MAAK TIJD VOOR ELKAAR

De mooiste momenten maak je samen. Met een goed spel leg je de telefoon weg en heb je échte aandacht voor elkaar. Ideaal voor de vakantie of een gezellige avond thuis. Als lid van de AFMP profiteer je nu van 25% korting op geselecteerde spellen of minimaal 50% op pakketten. Tijd voor plezier, verbinding en quality time.

Dit voordeel is geldig t/m 31 augustus 2026

MINIMAAL
50%
KORTING

JAARVOORDEEL

MOBIEL.NL ZIT JIJ SLAPEND IN JE MOBIELE ABONNEMENT?

Bij 60% van de mobiele abonnementen is de contractduur al verstreken, maar worden ze stilzwijgend verlengd. Vaak tegen hogere kosten. Zonde van je geld! Als lid van de AFMP ontvang je € 35,- korting op een nieuw mobiel abonnement. Vergelijk eenvoudig via Mobiel.nl en bespaar vandaag nog.

€ 35,-
KORTING

JAARVOORDEEL

KOFFIEVOORDEEL 20% EXTRA KORTING

Geniet nu extra voordelig van de allerlekkerste koffiebonen en cups van Koffievoordeel.nl. Als AFMP-lid ontvang je tijdelijk 20% EXTRA korting op alle koffies van Gran Maestro Italiano, Celeste d'Oro en Altezza. Makkelijk te bestellen en snel in huis, met een 100% tevredenheidsgarantie!

20% EXTRA KORTING

UNIVÉ 5% KORTING OP JE AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

Een klein ongeluk kan grote gevolgen hebben. Met de aansprakelijkheidsverzekering van Univé ben je verzekerd voor schade die je per ongeluk veroorzaakt. Dat geeft rust. Ook schade door je huisdier is meeverzekerd. AFMP-leden krijgen 5% korting. Bekijk je voordeel en regel het eenvoudig online.

5% KORTING

INVENTUM Huishoudelijke Apparaten MET KORTING

Bestel nu extra voordelig handige huishoudelijke apparaten van Inventum. Met tot wel 50% korting, speciaal voor jou! Alle producten zijn van goede kwaliteit, hebben een mooi design en een scherpe prijs. Inventum geeft altijd 5 jaar garantie op alle apparaten. Dus wie slim is... kiest Inventum!

TOT 50% KORTING

GREENCHOICE EXCLUSIEF FNV-VOORDEEL BIJ GREENCHOICE

Als lid van de AFMP profiteer je van scherpe tarieven en aantrekkelijke kortingen op je energiecontract, 100% groene stroom uit Nederland én steun je natuurprojecten via het programma Natuur voor Morgen. Jij kiest, Greenchoice regelt de rest.

VOORDEEL OP ENERGIE

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor de speciale maandaanbiedingen!

UIT DE PRAKTIJK

AANSPREKENDE RESULTATEN OP HET GEBIED VAN INDIVIDUELE BELANGENBEHARTIGING

TWEE EXTRA TREDEN VOOR AFMP-LID

De collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging boksten het onlangs voor elkaar dat een AFMP-lid twee extra treden kreeg toegekend. In een beslissing op een bezwaar dat zij namens hem indienden, oordeelde Defensie dat zijn werkervaring alsnog moest worden meegewogen bij de inschaling in de salaristabel van zijn huidige werk als wachtmeester bij de Koninklijke Marechaussee (KMar).

Ons lid was in het recente verleden actief als handhaver/buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) bij een gemeente in het oosten van Nederland. Hij volgde de initiële opleiding bij de KMar, omdat hij wachtmeester wilde worden. Gedurende deze opleiding werd hij ingeschaald in de opleidingstabel. Na de voltooiing van deze opleiding werd hij bevorderd tot wachtmeester en op basis van zijn leeftijd ingeschaald in trede 1 van de salaristabel. Ondanks het feit dat hij als BOA werkervaring opdeed die relevant was voor zijn werk als wachtmeester, woog zijn nieuwe werkgever deze niet mee bij de inschaling in de salaristabel.

NOTA

In de nota 'Startsalaris bij initiële opleiding en plaatsing op functie' is vastgelegd dat de leeftijd op het moment van

overgang van de opleidingstabel naar de salaristabel en eerder opgedane relevante werkervaring kunnen leiden tot de toekenning van extra treden. Ons lid kreeg een trede vanwege zijn leeftijd, maar geen trede(n) op basis van werkervaring. In bezwaar beargumenteerden wij dat het werk van een handhaver/BOA voor een wezenlijk deel overeenkomt met dat van wachtmeester en dat beide functies op mbo-3 niveau zijn.

VOLDOENDE OVEREENKOMSTEN

Defensie erkende in bezwaar dat het vroegere werk van ons lid voldoende overeenkomsten heeft met het werk van wachtmeester, ook al heeft een wachtmeester een breder takenpakket. Beide functies draaien om rechtshandhaving gericht op orde en veiligheid én vergen de nodige communicatieve vaardigheden, stressbestendigheid en het vermogen om te de-escaleren. Bovendien is het niveau van de functies vergelijkbaar. Een mooie opsteker voor ons lid is dat hij nu in trede 3 in plaats van trede 1 is ingeschaald.

Denk jij als AFMP-lid ook dat bij de inschaling in de salaristabel geen rekening is gehouden met jouw relevante werkervaring? Neem dan voor hulp en advies contact op met de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@afmp.nl. ■